

Diyalog

Aylık Siyasi ve Kültürel Dergi

Diyalog Kürt-Türk Dostluk Derneği (KTFA) Tarafından Erbil'de Hazırlanıyor

Dernek Başkanı :Felekeddin Kakeyi
Genel Yayın Yönetmeni: Şiwan Taveng
Yazı İşleri Sekreteri: Sitar Enwer
Basın Danışmanı: Naile Aras
Foto: Herdi Hewrami
Grafik ve Dizayn:
Akademi Dizayn, Çeviri ve Danışmanlık Ofisi
akademidt@gmail.com
+964 750 473 1923

Adres: Irak / Kürdistan Bölgesi – Erbil, Gulan Cad.
Dream City, No: 779/U4
Tlf. (Erbil): 009647504628041
009647702356000
Tlf.(İstanbul): 00905353015894
Web: www.kurd-turk.org
Mail: diyalog@kurd-turk.org
turkiyanasi@yahoo.com

Dostluk Felsefesi'ne Dair

Felekeddin Kakeyi *

(1)

20. YY'da, halklar arasındaki dostluk ve yardımlaşma, insani yüksek değeri olan bir mefhumdu. Ancak, 1954-1990 yılları arasındaki soğuk savaş döneminde, çoğu ülkedeki dostluk organizasyonları ideolojik ve siyasi bir renk aldı. Ancak soğuk savaştan sonraki dönemde bu organizasyonlar da soğumaya başladı. Çünkü idelolojik bakış da yavaş yavaş ortadan kalkmaya başlamıştı.

Şimdi ise daha fazla devletler arası yardımlaşmaya, sağlam ve gerçek dostluğa ihtiyaç var taki felaketlere , siyasi ve toplumsal belirsizliklere karşı önlem alınabilsin.

(2)

Bu, benim Kürt-Türk Dostluk Derneği'nin bir süre önce Erbil'de düzenlediği oturumunda yaptığım konuşmamın özetidir aslında. Kürt-Türk dostluğu dediğimiz zaman, bu başka hiçbir milletin hesabı üzerinden dile getirilen bir ifade değildir. Hakikatte, Araplarla, Farslarla ve orta doğunun diğer milletleriyle ilişkilerimiz dostluk, yardımlaşma ve samimiyet temelinde olmalıdır. Bu bölge, yani orta doğu, bu milletler arasındaki dostluluğun ve yardımlaşmanın canlı bir örneği olabilir.

Belki de hayatın mantık yasası, Türk, Arap, Fars, Kürt, Türkmen, Süryani, Aşuri, Ermeni ve diğer halklar olarak hep beraber barış içinde yaşamamızı ve hep beraber de bölgemizi geri kalmışlıktan, fakirlikten ve belirsizlikten kurtarmamızı gerektiriyor. Hepimizin, yer üstü ve ye-

raltı zenginlikleri, geniş beşeri enerjisi ve gücü var. Teknoloji, küreselleşme; ticaret, dolaşım ve medya özgürlüğü; bilimsel gelişme ve sanat milletimiz için asude ve rahat bir hayat temin etmemiz için yolumuzu kolaylaştırıyor.

Orta doğuda sadece biz değil, belki dünyanın bütün milletlerinin dostluk ve yardımlaşma ilişkilerine ihtiyacı var. Dostluk felsefesi, yeryüzünde yaşayan bütün insanlığın bir birine destek olması gerektiği noktasında önemlidir.

(3)

Ben insanlığın bir olmasına ve birliğine inanıyorum. Halkların kültürlerinin yeniden canlandırılmasının zamanı gelmiştir. Bunların içinde de biz orta doğu halklarının insani dostluk kültürü yeniden canlandırılmalı. Sadi Şirazi (1189-1292) bunun için uzun bir süre çaba gösterdi.

Mevlana Celaleddin-i Rumi, yüzyıllar önce, insanların seçme konusunda özgürlük hakını ve vicdanı anlamaları için onları haberdar ediyordu. Bundan dolayıdır ki diyordu ki; "Özgürlük ve vicdan ibadettir". Yani insan ibadeti vicdani özgürlükle seçmelidir.O şunu diyordu: " Zorla ve mecburi yapılan ibadetin ne faydası var. Din ahlak ve vicdandır"

(4)

Özgürlük ve vicdan felsefesi Zerdüş'tün özüdür. Bu, üçbin beşyüz yıldan önce insanlığına kalmıştır. Bu özgürlük sufiliğin ve irfanın çekirdeğidir. Çünkü insanın ruhsal ve manevi özgürlüğü için bir ka-

pıdır. Bu, Rumi'nin, büyük sufi ve irfan sahibi kişilerin mesajıdır.

Vicdanın ve ahlakın kaynağından gelen gerçek dostlukluğun temeli işte budur. Buradan da dinlerin birliğine ulaşıyoruz ki buda bütün insanların birleşmesini içine alıyor.

(5)

Bin yıl önce yaşayan Baba Tahir Hamadani, irfani bir şiirinde, Kürtçe'nin Lori diyalektiği ile şöyle diyor: ".....Kabe, Puthane, Kilise" rabden boş değil. Yani, Hamadani'ye göre her yer Allah aşkı için menzildir. Cami olsun, kilise olsun, put-hane olsun, Hristiyan ibadet yerleri olsun ya da başka dinlerin ibadet yerleri olsun fark etmez.

Modern bir şair, Aşağı Kırmıncı ile Babatahir'in bir şiirini şöyle aktarıyor:

Sarhoşlar içinde sarhoşsam, yüzüm sana dönüktür

Putperestsem yüzüm sana dönüktür

Eğer Hindu kâfirsem yüzüm sana dönüktür.

Her ne niyetle olursam olayım yüzüm sana dönüktür

Yani: bir dine bağlıysa yüzü rabbe dönüktür. Ki o da şefkatli tanrıdır. Babatahir'in yanında dinlerin ve insanoğlunun birliğinin felsefesi bellidir. 250 aradan sonra Endülüslü büyük filozof -ibn Arabî'nin insanoğlunun birliğini aynı anlayışla güzel bir Arapça şiirle dile getiriyor. Bu şiirin anlamı şudur:

—Bundan önce, dinimde farklı bir kişiyi sevmiyordum. Ancak şimdi kalbim herkes için açıktır. Hepsini kabul ediyorum. Kalbim bazen rahiplerin ibadet yeri, bazen putperestlerin evi bazen de Ka'be'dir (Yani camidir); Bazen Tevrat tablosu bazen de Kur'an sayfasıdır.

Bu şiir, dış mana olarak da, küfür ve şirkete, sapıtma ve vahdete benziyor. İbn-i

Arabî gibi büyük sufi, arif ve inançlı ve tanrıya inanan bir zatın bu karışık ve sarhoş âşık durumu rabden başka hiçbir şeyi görmez. Her yer onun için ibadethanedir. Her nereye yüzünü dönderse rabbe döner. Öyle görünüyor ki din ahlak ve vicdandır.

(6)

Filozof, şair ve inançlı bir zat olan Celaleddin-i Rumi, yek vicut, insani ve dini birliğin anlamını oldukça açık ve sade bir şekilde ifade ediyor. Şöyle diyor: Üzüm yine üzüm olduğu için doğası değişmez. Herne kadar herkesin yanında bir ismi olsa da, Araplar buna Arab, Türkler buna üzüm, Farslar buna Angur der. Ancak isimleri farklı olsa da üzüm yine üzümdür. Buradan da tek vicut ve dinlerin birliği konusuna değiniyor. Yani, dil farklılığı birbirini anlamamanın ve dostluğun önünü kesmez. İnsanlarımızın birliğinin önünde hiçbir sınır yoktur. Herkesin diğerinin dostluğuna yardımına ihtiyacı var. İnsani felsefenin özü budur.

“Ben insanlığın bir olmasına ve birliğine inanıyorum. Halkların kültürlerinin yeniden canlandırılmasının zamanı gelmiştir.”

Şiwan Taveng

Türkiye ile Diyalog Kültürümüz

Diyalog Kültürü, dergimizin Kürt-Türk Dostluk Derneği çerçevesinde bir süre önce düzenlenen açık panelin ana konusuydu. Panel katılımcılarının tamamının üzerinde anlaşıldığı ve aynı görüşe sahip olduğu şey; Türkiye Cumhuriyeti ile Kürdistan Bölgesi arasındaki ilişkilerin kültürü de içine alacak geniş temelde olması ve sadece ekonomik ve siyasi temelli olmaması, iki halk arasındaki ilişkilerin daha da derinleşmesi gerektiği idi.

Dostluğun siyasetle yapılamaması gerektiğine inanıyorum. Çünkü siyasette devamlı bir dostluk yoktur. Bu durum özellikle de süper güçlerin mücadele meydanı haline gelen orta doğu ülkelerine has bir durumdur.

“Savaşı devam ettiren siyasettir” diyorlar. Ben de diyorum ki, devamlı barışı getiren onurlu ve mutlu bir hayattır. Bunun içindir ki barış ilişkisiz olmayacağı gibi, ilişki de mantıklı bir diyalog olmadan tesis edilemez.

Bizi bir araya getiren çok sayıda ortak nokta var. Şüphe yok ki ortak noktalarımız farklı noktalarımızdan fazladır. Artık, soğukluk ve nahoş olabilecek hiçbir gerekçe de görmüyorum. Eğer bizler Kürt ve Türkler olarak derin dostluğumuzu ve tarihi birlikteliğimizi canlandırabilirsek, siyasilerimizi dengeli bir dostluk ve diyalog geliştirme konusunda zorlayabilirsek kazançlı çıkacağız. Hakikatte bir Kürtler ile Türkleri birbirimize karşı iki millet yapan ki bu kardeşçe ve devamlı yaklaşmanın da önünde devamlı engel teşkil etmiştir, siyaset hastalığıdır. Bundan dolayı eğer devamlı ilişkiler geliştirmek istiyorsak, yoğun bir şekilde çalışmalıyız. Bizler dini ve kültürel açılardan ortağız. Bizi ayıran sadece iki ayrı ulus

olmamızdır. Her ne açıdan olursa olsun birbirimizi tanımalıyız. Yaradan bizi birbirimizle tanışalım, dostluk kuralım ve diyalog içinde olalım diye farklı yarattı. “Büyük balığın küçük balığı yemesi” şeklinde geçen tabiat olayına benzeyen bir ilişki içinde olalım diye yaratılmadık.

Dostluk ve diyalog yolu, kurşun ve barutun önüne geçebilir. Bu, bu dönemin olması gereken zaruriyetlerinden biridir. Şunu diyebilirim ki, Kürdistan Bölgesi ile Türkiye arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve genişletilmesi tarihi bir gereklilik haline gelirken, bununla birlikte her iki taraf da bu konu üzerinde çok ciddi bir şekilde durmalı. İlişkiler gelecekte daha kapsamlı ve çok yönlü olabileceği gibi siyasi, ekonomik ve yatırım çerçevesinden çıkabilmeli; sosyal ve kültürel ilişkilere dönüştürülmeli. Özellikle de şuan da ilişkilerin iyi olduğu bir dönemde bunun üzerinde daha da fazla durulmalıdır. Çünkü Kürtler, Türkiye’nin büyük bir oluşumdur. Kürtler ve Türkler aynı coğrafyada yüzlerce yıldır yaşıyor ve onları aynı yerde toplayan çok sayıda ortak noktaları var. Bununla birlikte, dini faktör de iki ulusu birbirine yakınlaştıran ortak bir diğer noktadır. Her iki ulus ta dini kaynağını İslam’dan alıyor. Kültürel açıdan baktığımızda da bizi ortak noktalarda buluşturan çok şey var. Bütün bunlar, aramızdaki kültürel ilişkilerin geliştirilmesi için temel olabilir.

Aramızdaki ortak noktaları bulmak ve onlara iyi yönde şekil vermek için çaba göstermeliyiz. Bunu şunun için diyorum: Şuana kadar çok sayıda diyalog fırsatını kaçırdık. Şimdi geleceğimiz için çalışmanın vakti gelmiştir. Yapıcı diyalogu ilişkilerimizin mihenk taşı yapmalıyız.

Kürt-Türk Dostluk Derneği heyeti Başkan Barzani tarafından kabul edildi

Mesut Barzani:
"Tek çözüm yolu diyalog dilidir"

Kürt-Türk Dostluk Derneği, resmi kuruluşunu, 20 Mayıs 2010'da yaptığı özel bir programla ilan etti. Programa katılan misafirler Kürdistan Başkanı Mesut Barzani tarafından kabul edildiler.

Merkezi başkent Erbil’de bulunan derneğin ilan edildiği 20 Mayıs günü, bir konuşma yapan dernek başkanı eski kültür bakanı Felekeddin Kakayi, milletler arasındaki dostluğa ve kültürel ilişkilere değindi.

Kürdistan Başkanı Mesut Barzani, Kürt, Arap, Fars ve Türk milletlerinin bu bölgede kardeş gibi beraber yaşadıklarını, savaşla hiçbir sorunun çözüme kavuşamayacağını ve tek çözümün diyalog dili olduğunu söyledi.

Kürdistan Başkanı Mesut Barzani, Selahaddin’de Kürt-Türk dostluk derneğinden, eski kültür bakanı Felekeddin Kakayi başkanlığındaki bir heyeti makamında kabul etti.

Görüşme sırasında konuşan Derneğin Başkan Yardımcısı Naile Aras, derneğin kuruluş amacından bahsetti. Aras, derneğin kuruluş amacının Kürdistan Bölgesi ile Tür-

kiye Cumhuriyeti ve Türk-Kürt milletleri arasındaki kültürel diyalogu derinleştirmek olduğunu dile getirdi.

Kürdistan Başkanı Mesut Barzani de yaptığı konuşmada, bu tür derneklerin kuruluşunun Bölge ve Türkiye Cumhuriyeti’nin var olan ilişkilerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için verilen çabalara destek olacağını belirtti.

Başkan Barzani, milletlerin birbirini anlamaya ve birlikte yaşamaya ihtiyaçlarının olduğunu, en kötü şeyin ise milletler arasında sorun girmesi ya da karışıklık yaratan bir kültürün araya girmesi olduğunu, Kürtlerle Araplar arasındaki tarihi ilişkilerin, Halepçe, Enfal ve soykırım gibi Kürtlerin yaşadığı felaketlere rağmen devam ettiğini belirtti.

Heyette bulunan Dr. Veysel Ayhan da yaptığı konuşmada, Kürdistan Başkanı Mesut Barzani’nin Türkiye ziyaretinin iki taraf arasında yepyeni bir sayfa açacağını belirtti.

20 Mayıs: Kürt-Türk Dostluk Derneği'nin kuruluşu resmen ilan edildi

Kürt-Türk Dostluk Derneği'nin faaliyetleri

Geçtiğimiz ayın 20'inde Kürt-Türk derneği tarafından Kürdistan Bölgesi Başbakanı Dr.Berhem Salih'in gözetiminde, Türkiye'den ve dünyanın çok sayıda ülkesinden katılımcının katıldığı üç günlük bir program düzenlendi.

Derneğin kuruluşu münasebetiyle Uluslar arası Erbil Oteli'nde düzenlenen etkinlikler çerçevesinde 20 Mayıs'ta kuruluş programı düzenlendi ve programa çeşitli ülkelerden konsoloslar ve temsilciler katıldı. Bir gün sonra da akademik çevrelerin katıldığı bir panel düzenlendi ve Panele Türkiye'den akademisyenler ve Kürdistan Bölgesi'nden akademisyenler ve yazarlar katıldı.

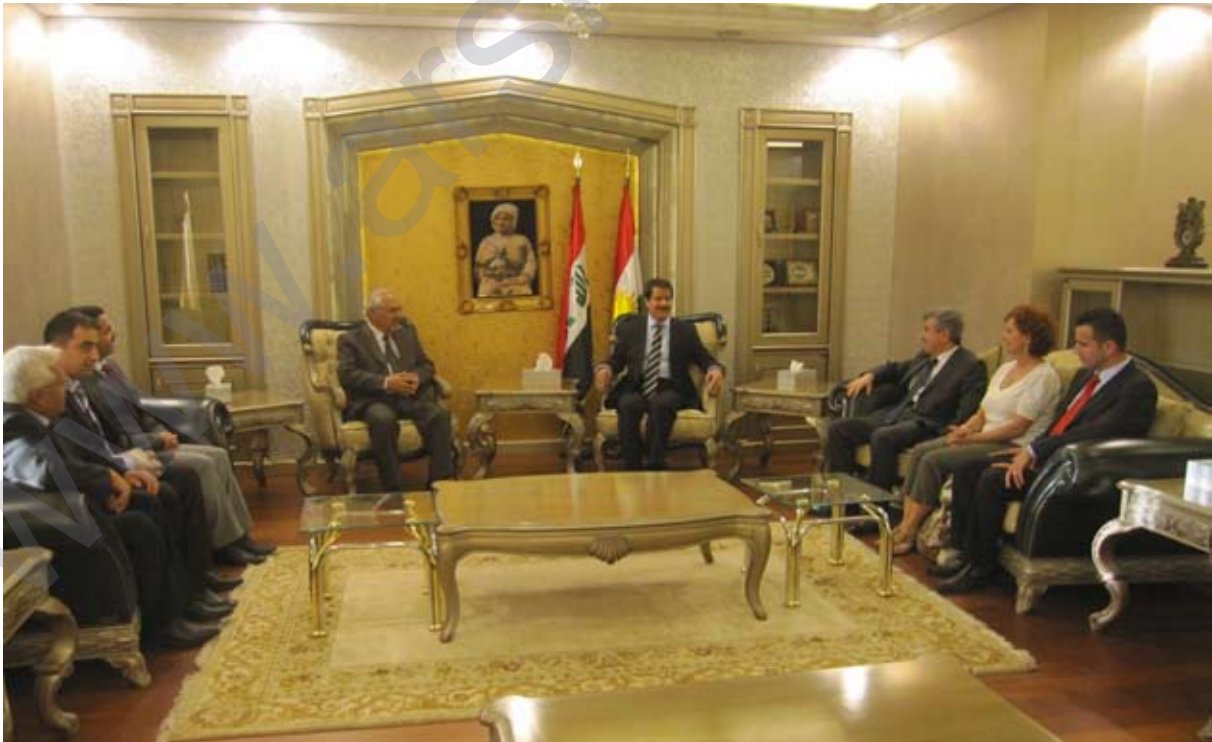

Kuruluş günü münasebetiyle çeşitli konuşmalar yapıldı ve konuşmalarda milletler arası dostluğun önemine değinildi. Aynı program süresince Kürt müziğinden parçalar sunuldu ve bir folklor ekibi Kürt geleneksel halaylarından oluşan bir gösteri yaptı.

Derneğin kuruluşu münasebetiyle Uluslar arası Er-

bil Oteli'nde düzenlenen etkinlikler çerçevesinde 21 Mayıs'ta akademik çevrelerin katıldığı bir panel düzenlendi ve Panele Türkiye'den akademisyenler ve Kürdistan Bölgesi'nden akademisyenler ve yazarlar katıldı.

Programda diyalog kültürünün oluşturulmasından bahsedildi ve buna dair yollar ele alındı.

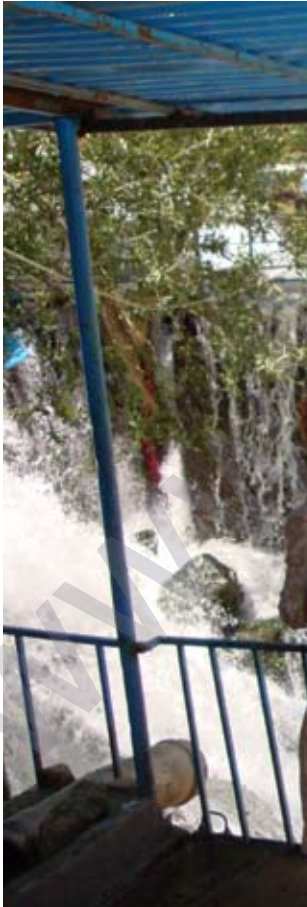
Etkinliklerin üçüncü gününde, etkinliklere katılan misafirler Kürdistan Başkanı Mesut Barzani tarafından kabul edildiler. Görüşme esnasında derneğin kuruluşunun öneminden ve derneğin gerekliliğinden bahsedildi. Heyet, daha sonra Kürdistan Parlamentosu Başkanı Dr. Kemal Kerkuki tarafından kabul edildi ve bu görüşmede de halklar arasındaki kültürel ilişkilerden ve dostluktan bahsedildi. Derneğin çalışmalarının takdire değer olduğunu belirten Dr. Kemal Kerkuki, bu çalışmalara destek verdiğini belirtti. Daha sonra Erbil Valisini ziyaret eden Heyet, valilik makamında sıcak bir şekilde karşılandı. Kendisini bu derneğin bir parçası saydığını belirten Hadi, Kürt-Türk dostluğu için elinden gelen her şeyi yapmaya hazır olduğunu belirtti.

Misafir heyet program öncesinde de Erbil Valisi Nevzat Hadi tarafından akşam yemeğinde Şaneder parkında misafir edilmişlerdi. Programın son gününde ise, misafir heyet,

Kürdistan Bölgesinin turistik yerlerini ziyaret etti.

Dernek, bu yılın başından itibaren çalışmalarına başlamış ve bu çerçevede Kürtçe ve Türkçe yayın yapan bir dergi çıkarmaya başladı. Derginin Kürtçe bölümü "Turkiyanasi" ve Türkçe bölümü ise "Diyalog" adları altında yayınlanıyor ve hem Türkiye'de hem de Kürdistan Bölgesi'nde dağıtımı yapılıyor.

Dergi çoğunlukla iki kültür arasındaki siyasi, toplumsal ve kültürel ilişkilere değiniyor ve iki tarafı birbirine daha fazla tanıtmayı amaçlıyor.

Kürt-Türk Dostluk Dostluk Derneği'nin (KTFA) bir diyalogunda...

Kürt ve Türk aydınları ortak noktaları arıyor

Rapor: Hemin Mirani

20 Mayıs 2010'da, Kürt-Türk Dostluk Derneği, "Yapıcı Diyalog" adı altında Kürdistan Bölgesi ile Türkiye ilişkileri konulu bir panel gerçekleştirdi. Panele Kürdistan Bölgesi'nden ve Türkiye'den yazar ve entelektüellerin yanı sıra gazeteciler katıldı.

İlişkiler

Dernek paneli yönetme onurunu bana verdi. Panel'in başında Türkiye ile Kürdistan Bölgesi arasındaki ilişkilerin öneminden bahsettim. Bu panel iki taraftan da aydın ve akademisyenleri bir araya getirme konusunda çok önemli bir adım niteliği taşıyor. Çünkü iki taraf arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkiler sadece siyasiler tarafından kurulmuyor. Bunun için aydınların ve kamuoyunun uygun bir zeminin yaratılmasında önemli bir rolü vardı. Bizi birleştiren ortak noktalarımızın yanında aslında farklı noktalarımızı da karşılıklı olarak korumalıyız. Türkiye Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu'nun Kürdistan Bölgesi'ni ziyaret etmesinden son derece memnun oldum ve kendisi başkan Barzani ile yaptığı ortak basın toplantısında iki taraf arasındaki ortak noktalara değindi. Davutoğlu: "dağlar bizi birbirimize bağlıyor". Demişti. Bu ortak noktaların peşinde koşmaktır. Bu diyalogun ortak noktaların ardından gitmeye sebep olması ve ilişkilerin sokağa inmesi temennisinde bulunuyoruz.

Dostluğun vakti gelmiştir

Türkiye'nin Bursa şehrinde bulunan Ulu Dağ Üniversitesi'nde Orta Doğu uzmanı olan Prof. Dr. Tayyar Arı, programın katı-

lımcılarından biriydi. Arı, başlangıçta ilişkilerin sokağa inmesinin önemi üzerinde durdu ve sivil toplum kuruluşları sayesinde ilişkilerin gelişebileceğini belirtti. Hataların ortadan kaldırılması gerektiğini söyleyen Arı, iki milletin uzun yıllara dayanan bir birlikçilik içinde olduklarını ifade etti. Ortak değerlere sahip olduklarını ifade eden Arı, Saidi Nursi'nin Kürt ve Türk çocukları için okul açmak istediğini ve onun Kürt-Türk kardeşliği üzerinde çalıştığını ifade etti.

Aziz Nesin gibi olun

Büyük Kürt Tarihçisi Dr. Kemal Ahmed Mezher da yaptığı konuşmada Türk aydınlarını Aziz Nesin gibi olmaya davet etti ve Aziz Nesin'in Türkiye'deki etnik yapılanmaya göndermede bulunan bazı hikayelerinden örnekler verdi. Adalet'i konusunda da Nesin'in bir hikayesinden örnekler veren Mezher, Türk aydınlarına Kürtler karşısında adil olmaları ve Kürtler için adalet istemeleri çağrısında bulundu.

Ticaret Bölgesi

Türkiye işleri uzmanı Prof. Dr. Cabbar Kadir de yaptığı konuşmada isimlerin olduğu gibi aktarılmasının öneminden bahsederek diyalogun olabilmesi için Kürt ve Türk isimlerinin olduğu gibi aktarılması gerektiğini belirtti. Meseleye indirgemeci bir anlayışla yaklaşmamak gerektiğini belirten Kadir, savaş yerine iki tarafın istifade edebileceği ticaret bölgeleri kurulması gerektiğinin altını çizdi.

Geniş bir diyalog

Kürt halkının 1991'den bu yana diyalogdan bahsettiğini belirten Kadir, diyalogun geniş tutulması gerektiğini, Türkiye'nin 2003'ten sonra Kürdistan Bölgesi yerine Bağdat üzerinden hareket etmeye başladığını ancak şimdi bölge ile Ankara arasında doğrudan ilişkilerin kurulmasının vaktinin geldiğini söyledi.

Kürdistan'ın değişmez siyaseti

Kürdistan Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı Ferid Eserde de yaptığı konuşmada bölgenin Türkiye karşısındaki siyasetinin stratejik olduğunu ve bölgenin komşular karşısında değişmez bir siyasetinin olduğunu belirterek "kim lider olursa olsun bu siyaseti değiştirmez" dedi. Ancak Türkiye'de durum bu değildir. Zira AKP iktidar olduğu sürece bunun olumlu olduğunu ancak iktidar değiştiğinde ne olacağının belli olmadığını ifade etti.

Anayasa'nın gözden geçirilmesi

Demokratik açılımın önemine değinen Eserde, bunun çok önemli bir adım olduğunu ancak şuana kadar da bir sonuca ulaşmadıklarını ifade etti. Anayasanın değişmesiyle Kürt sorunu için bir çözüm beklediklerini belirten eserde, çözüm için Irak'ın 1925 anayasasının içeriğinden örnekler verdi. 1925 Irak anayasasında etnik isimlerden bahsedilmediğine vurgu yapan Eserde, ancak anayasada herkesin eşit olduğunu belirten bir madde olduğu üzerinde durdu.

Kürt Sorunu'nun çözümü

İzzet Aban Baysal Üniversitesi Uluslararası ilişkiler uzmanı Muhittin Ataman, Kürt sorunun çözülmesi gerektiğini, Özal'ın başlattığı yeni sistemin Erdoğan tarafından devam ettirildiğini ve Türkiye'nin artık Kürt sorununu çözmek gerektiğinin kanaatine vardığını belirtti.

Dostluğun yolu eşitlikdir

Kürt siyasetçi Naile Arast ta yaptığı konuşmada eşitlik üzerinde durarak dostluğun yolunun eşitliğin olmasına bağlı olduğunu belirterek kardeş söylemlerinin içinin boş olduğunu zira Türkiye'de hala haklardan mahrum olan insanların olduğunu söyledi.

Panelin sonunda katılımcılar, hem Erbil'de hem de Türkiye'nin illerinde daha büyük çaplı panellerin düzenlenmesi için çalışması gerektiği yönünde ortak düşüncelerini dile getirdiler.

Türk-Kürt Dostluğu Üzerine

Şemsettin POLAT- Hukukçu

Türkiye ile Irak Kürtleri arasında son zamanlarda iyiden iyiye gelişen ve değişik alanlarda kendini gösteren bir dostluk havasının yaygınlaşmakta olduğu görülmektedir.

Aslında bu dostluğa Kürtler baştan beri hep açık olmuşlardır. Osmanlı Devleti'nin bir parçası ve vatandaşı olmaları, değişik dil ve kültürlerin yan yana yaşadığı siyasi ve idari yapı içinde yetişmiş olmaları nedeniyle, birkaç kuşak öncesine kadarki Irak Kürt'leri, Türkiye'ye ve Türk'lere hep yakınlık duymuşlardır.

Bunlardan biri olarak Kürt halkının ve Kürt ulusal hareketlerinin efsanevi önderi Mustafa Barzani, Türkiye ile hep dostane ilişkiler kurmaya çalışmıştır. Pek çok röportajında ve açıklamalarında bunu hep dile getirmiştir. Irak dikta rejimine karşı dağlarda silahlı gerilla savaşı verirken 1968 yılında o zamanki Akşam Gazetesi yazarı Mustafa Hulusi Turgut'la yaptığı ve aynı gazetede yayınlanan uzun röportajı sırasında Dr Mahmut Osman'ın İngilizce el yazısı ile kaleme aldığı birer mektubu o zamanki Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve Başbakan Süleyman Demirel'e göndererek Türk-Kürt dostluğunun gerekliliğine ve önemine vurgu yapmıştır. O dönemin bu yöneticilerinin yeterli kapasite ve vizyona sahip olmalarını nedeniyle bu iyi niyetli çabalar ne yazık ki karşılıksız kalmıştı.

**Derneğin pane-
li yeni panellere
kapı aralıyor**

Daha sonraki yıllarda diktatör Saddam yönetiminin yol açtığı Halepçe katliamı (16 Mart 1988) ve ardından birinci Körfez Savaşı (1991) ile birlikte Türkiye, bölge ile daha yakından ve daha ciddi ilgilenmeye başlamıştır. O hareketler sırasında Türkiye sınırına yığılan yüz binlerce Kürt mülteciye kapılarını açmış, uzun süreler onları barındırmış, işlerini ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamıştır. Kürtlerin korunması amacıyla 36 paralelin kuzeyini Irak askeri güçlerine ve savaş uçaklarına yasaklayan Birleşmiş Milletler kararını Türkiye desteklemiş, katkı sunmuş ve çekiç gücün Türkiye de konuşlandırılmasını kabul etmiştir.

Türkiye ilk defa o zaman (1991) Irak Kürt yöneticilerini Türkiye'ye davet etmiş, onlarla görüşmeler yapmıştır. Kürdistan Demokrat Partisi ile Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin Ankara'da temsilcilik açmaları sağlanmıştır. Turgut Özal'ın ön ayak olduğu bu yardım ve sıcak ilişkilerden dolayı Irak'lı Kürt yöneticiler her vesile ile Türkiye'ye şükranlarını dile getirmekten geri kalmıyorlar.

1991'den itibaren Irak Kürt bölgesinde

önemli gelişmeler ve değişiklikler meydana gelmiştir. 19 Mayıs 1992'de Bölge de seçimler yapılmış, Kürt Milli Meclisi (Parlamento) ve Kürt Hükümeti kurulmuştur. 2003 yılının mart ayında ABD ve müttefik güçlerin Irak'a müdahalesi sırasında kanlı diktatör Saddam Hüseyin ve faşist yönetiminin düşmesinde Kürt yönetiminin ve peşmergelerin çok etkin ve yoğun katkıları olmuştur.

Saddam'ın devrilmesi ile Irak'ta yeni bir dönem açıldı. Bu dönemde referandumla kabul edilen Irak Anayasası ile Irak Devleti federal bir cumhuriyet olarak tanımlanmış ve Kürt bölgesi de bu federal Cumhuriyetin federe bir bölgesi olarak öz yönetim statüsüne kavuşmuştur. Bu anayasada ve diğer yasalarda Kürt Bölgesinin resmi adı Kürdistan Bölgesi olarak tescil edilmiştir. Kürdistan Bölgesel Yönetiminin başkenti Erbil (Hewlêr) dir. Irak merkezi federal yönetiminden ayrı ve iç işlerinde serbest, kendi Kürdistan parlamentosu ve Kürdistan Hükümeti vardır. Kürtlerin yine Merkezi Irak Yönetiminden ayrı kendi anayasası, yasaları, yargı organları, okulları, üni-

versiteleri, ordusu , polisi, maliyesi, televizyonları, basın vs vardır. Kürtler bu yapı içinde kendilerini ve bölgelerini yönetiyorlar. Kürdistan bölgesel yönetiminin Başkanı Mesut Barzani'dir.

Ayrıca Irak Merkezi Yönetiminin (Irak Federal Cumhuriyeti) başkenti Bağdat parlamentosunda da Kürt'lerin seçilmiş gelen temsilcileri ve Bağdat'taki federal hükümette bakanları mevcuttur. Irak Federal Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı da yine bir Kürt olan Celal Talabani'dir.

Kürtler de dahil Irak halkının iradesi(halkoyu) ile kabul edilen anayasaya göre kurulan federal Irak Cumhuriyetinin federe bir bölgesi olan Kürdistan, bu şekilde yasal ve hukuki meşruiyet kazanmış olarak Birleşmiş Milletler dahi bütün dünyaca tanınmış ve kabul görmüştür.

Birleşmiş Milletler, Kürdistan'ın başkenti Erbil'de temsilcilik açmıştır. Amerika Birleşik Devletleri, Rusya Federasyonu, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, İspanya, Avusturya, İsveç, Yunanistan, Romanya, İran, Çin, Hindistan, Güney Kore, Avustralya, Japonya gibi pek çok devlet, Kürdistan Bölgesi'nde konsolosluk açmışlardır. Pek çok ülkenin de açma girişimleri sürüyor. Kürt Bölgesel Yönetimi ile bu devletler arasında her alanda ilişkiler kurulmaktadır.

Türkiye bu gelişmelere kapalı ve uzak kalamazdı ve nitekim kalmadı da. Türkiye'nin sınır komşusu olan bu bölge ve kendi Kürt vatandaşlarının akrabası olan bu bölge halkı, elbette ki Türkiye'yi her yönden çok daha yakından ilgilendirir.

Türkiye geç te olsa bu çerçevede önce Kürt yöneticilerini zaman zaman Ankara'ya davet ederek onlarla görüşmelerde bulunmuş, daha sonra üst düzey bürokratlarla bölgenin nabzını yoklamış ve nihayet geçtiğimiz aylarda Dışişleri bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Kürdistan ziyareti gerçekleşmiştir. Bir süre önce Irak'a resmi ziyarette bulunan Cumhurbaşkanı'mız Abdullah Gül Arap yöneticilerle görüştüğü gibi Kürt yöneticilerle de görüşmelerde bulunmuş, değişik konularda fikir teatisinde bulunmuştur.

O arada Cumhurbaşkanı Gül, Irak'ın kuzeyini gerçek ve meşru adıyla Kürdistan diyerek telaffuz etmiştir. Türkiye'nin Mesut Barzani'yi Kürdistan Bölgesi Başkanı olarak davet ettiği ve bu ziyaretin yakında gerçekleşeceği de biliniyor.

Bu gelişmelerle birlikte Türkiye, Erbil'de başkonsolosluk açma kararı almış ve başkonsolos olarak ta Aydın Selcen'i atamıştır. Resmi açılışın önümüzdeki bir iki ay içinde gerçekleşeceği, Türkiye'nin bu açılışa üst düzey bir heyetle katılacağı belirtiliyor.

Halen bin civarında Türk şirketinin faaliyet gösterdiği milyarlarca dolarlık türk yatırımlarının yapıldığı bu bölgede Başkonsolosluğun yanı sıra bir Türk bankanın da kurulması da öngörülmüyor.

Halen Atlas Jet Hava Yolları'nın uçuş yaptığı bölgeye, yakında Türk Hava Yolları'nın da direkt uçuşlara başlaya-

cağı belirtilmektedir.

Türkiye, Kürt'ler için Kürdistan'da Türk'ler için çok büyük ve önemli fırsatlar ve imkanları barındırmaktadır. Görülüyor ki her iki halkın birbirine ihtiyacı vardır. Yeter ki her iki ülkenin yöneticileri bunu dostluk çerçevesinde değerlendirebilsinler. Türkiye Irak Kürt'leri için Avrupa'ya açılan kapıdır. Türkiye Avrupa-Asya arasında bir köprüdür. Ortadoğu da önemli ve büyük bir devlettir. Avrupa üyeliği yolunda ilerlemektedir. Demokratikleşme ve insan hakları açısından önemli mesafeler kat etmektedir. Avrupa Birliği'ne üye olmuş demokratik bir ülkenin yanında yer almak , dost olmak büyük avantajlar sağlar. Kürt'lerin ihtiyaç duyduğu her şeyin Türkiye'den veya Türkiye üzerinden temin imkanı daha fazladır. Türkiye'nin gelişmişlik düzeyi ve deneyimleri de Kürt'ler için çok değerlidir.

Irak Kürtlerinin, diğer komşu devletler arasından Türkiye'yi tercih etmesi kendi yararınadır. Gerek Osmanlı vatandaşlığı döneminden kalma geleneksel ve manevi bağlar ve gerekse günümüz koşullarının yarattığı zorunlu ilişkiler ve çıkarlar açısından da durum böyledir.

Bilindiği gibi Irak Kürt Bölgesi, Osmanlı yönetiminin Musul eyaletine tekabül etmektedir. Kürdistan bölgesinde petrol arama, işletme, nakil, petrol boru hatları, yüz binlerce konut ihtiyacı olan inşaat sektörü, binlerce kilometrelik yol, köprü, menfez yapım işleri, turizm sektörü, otel işletmeciliği, hava ve kara taşımacılığı, barajlar, su kanalları, sulama tesisleri, tarım, ziraat, ham madde, elektrik ve her türlü enerji üretimi, nakil ve dağıtım, eğitim-öğretim ve sağlık hizmetleri, sanayi tesislerinin kurulması, ithalat ve ihracatın yanı sıra büyük firma ve şirketlerin oralarda mağazalar, alışveriş merkezleri açması, spor tesisleri, sportif ve sanatsal faaliyetler vb. pek çok iş erbabını bekliyor. Trilyonlarca dolarlık yatırımlar gerektiren bu işler pek çok devletin ve işadamlarının iştahını kabartıyor. Türkiye, yanı başındaki bu fırsat ve imkanlardan yararlanmasını bilmelidir. Kürdistan bölgesinin jeo-politik ve stratejik konununun Türkiye'nin güvenliği ve istikrarı için hayati önem taşıdığı da unutulmamalıdır. Türk-Kürt dostluğu bu açıdan da Türkiye'ye avantajlar sağlar.

Kürdistan bölgesi ile dostluk ve stratejik ortaklık, Türkiye'nin kendi Kürt sorununun demokratik çözümünde de sayısız katkılar ve kolaylıklar sağlayacaktır. Böyle bir birliktelik, her iki ülkede barış, huzur ve istikrarı yaratacaktır. Irak Kürt'lerinin ve kendi Kürt'lerinin güvenini, desteğini kazanan bir Türkiye, komşu ülkelerdeki ve Avrupa gibi yabancı ülkelerdeki milyonlarca Kürt için de bir cazibe merkezi olacaktır.

Kürtlerin dostluğunu ve desteğini kazanan bir Türkiye, bölgesel bir güç olmanın yanında küresel bir güç de olacaktır. Sonuç olarak Türk-Kürt dostluğu her iki tarafın yararınadır. Aksi durum her iki tarafın da zararınadır. Bunu gözden irak tutmamak gerekir.

Kürt-Türk Dostluk Derneği ile Ticaret Odası'ndan Türkiye'nin Erbil Başkonsolosu'nun onuruna akşam yemeği

Kürt-Türk Dostluk Derneği ve Kürdistan Bölgesi Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği Türkiye'nin Erbil Başkonsolosunun onuruna bir akşam yemeği verdi. Mayıs ayının 16'ında Uluslararası Erbil Otelinde düzenlenen yemekte, çok sayıda ülkenin temsilcisi, akademisyen ve gazeteci katıldı.

Yemekte, Dernek başkanı Felekeddin Kakeyi, Ticaret Odası Başkanı Dara Celil Khayat, Türkiye'nin Erbil Başkonsolosu Aydın Selçin ve yardımcısı Sinan İlhan'ın yanı sıra çok sayıda ülkeden temsilsil yemekte hazır bulundu.

Yemek esnasında bir konuşma yapan Felekeddin Kakeyi, böyle bir münasebetten duyduğu memnuniye-

tini dile getirdi ve sayın Aydın Elçin'in göreve başlaması karşısında memnun olduklarını belirtti. Kakeyi, Bölge'de Türk konsoloslğunun açılmasının son derece önemli ve tarihi bir adım olduğunu belirterek bunun iki taraf arasındaki siyasi, sosyal ve kültürel ilişkileri daha da ileri bir aşamaya taşıyacağını ifade etti. Kakeyi, sayın Aydın Selçin'in yeni görevinde başarılı olması temennisinde bulundu.

Daha sonra bir konuşma yapan Sayın Aydın Selçin, kendisi onuruna düzenlenen akşam yemeği münasebetiyle ilgili taraflara teşekkür ettiğini Türkiye ile Bölge arasındaki ilişkilerin geleceğinin aydınlık olması ve her alanda ileriye doğru adım atılması temennisinde bulundu.

ES-CEREN GRUP şirketler grubu Kürt-Türk Dostluk Derneğini ziyaret etti

Türkiye'nin önde gelen İnşaat Şirketleri'nden ES-CEREN GRUB'tan bir heyet Şirket'in Yönetim Kurulu Başkanı Mühendis Yaşar Kaya Aslan başkanlığında 12.05.2010'da Kürt-Türk Dostluk Derneği'ni ziyaret etti.

Heyette, Mühendis Haşmet Celal Bilici, Nevzat Aküz ve Gülkan Saydam yer aldı.

Ziyaret esnasında görüş ve düşüncelerini ifade eden ES-CEREN yöneticileri, Kürt-Türk Dostluk Derneği gibi bir derneğin varlığından son derece memnun olduklarını artık her açıdan Kürdistan Bölgesi ile Türkiye arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinin vaktinin geldiğini altını çizdiler.

ES-CEREN GRUP'un yönetim kurulu başkanı Yaşar Kaya Aslan, şirketlerinin inşaat, altyapı ve üst yapı alanlarında, iletişim ve telekominkasyon alanlarında çalıştığını dile getirdi. Aslan, Türkiye'de, Rusya'da,

Beyaz Rusya'da ve Ukrayna'da onlarca proje üzerinde çalıştıklarını ve çok sayıda işi bitirdiklerini belirtti. Son zamanlarda Kürdistan Bölgesi'ne yöneldiklerini belirten Aslan, bölgede yatırım yapmak istediklerini söyledi. Bölge'nin kurum ve kuruluşların ziyaret ettiklerini belirten Aslan, bu yakınlarda kendi ofislerini açacaklarını ifade etti. Aslan, ilk etapta Erbil'de daha sonra da Dohuk ve Süleymani'de çalışmalar yapacaklarını belirtti.

Kürdistan Bölgesi'ndeki yeniden yapılanma çalışmalarını karşısında şaşırıldığını belirten Mühendis Haşmet Celal Bilici de, bölgenin yatırım projeleri için çok verimli bir yer olduğunu belirtti. Amaçlarını sadece madde olmadığını belirten Bilici, bölgede yüzlerce kişiye iş imkânı sağlayacaklarını ve bölgeye deneyimlerini aktaracaklarını vurguladı.

Kürt-Türk Dostluk Derneği'nin kuruluşunun çok önemli olduğunu belirten Mühendis Nevzat Grup olarak ilişkilere destek olacaklarını söyledi.

Yeni dönemde dış müdahaleler ve iç çekişmeler

Saddam rejiminin yıkılmasından sonra, Irak hergünkünden daha fazla birleşik devletler ve İran arasındaki müdahalenin merkezi oldu. İran'ın da Irak'taki etnisite üzerinde çok büyük bir etkisi vardı ve hala var. İran'ın özellikle de Şiiiler üzerinde karar verici bir nüfuzu var. İran'ın Irak'ta gözle görülür bir etkisi var. Birleşik devletler ile İran arasındaki bu mücadele çok defa açıkça bir şekilde meydana geldi. Hatta bu mücadele, son Irak seçimlerinde çok açık bir şekilde kendini daha fazla kendini gösterdi. Ancak şimdi, başka devletler daha Irak dosyasına ve siyasi formülün içine girdi. Bu dosyaya giren iki devlet Türkiye ile Arap ülkeleridir. Bu ülkeler daha önce doğrudan Irak'a karışmıyorlardı. Ancak, şuanda açık bir gerçeklik var. Ki o da, S.Arabistan, Suriye ve Mısır gibi Arap ülkeleri ve Türkiye gelecekteki Irak hükümetinin oluşmasında söz sahibi olmak istiyorlar. Bunun en iyi örneği de Katar, Suriye ve Türkiye başkanları arasında 5/9'da İstanbul'da yapılan üçlü toplantıydı. Bu konuda Türkiye açık bir şekilde gelecekte Irak'ta hem siyasi rol üstlenmek istiyor ve nüfuzunun olmasını istiyor hem de yeni Irak hükümetinin oluşturulmasında söz sahibi olmak istiyor ve çıkarlarının gözönünde bulundurulmasını istiyor. Bu üçlü toplantı da, sadece İran'ın Irak'ta karar verici bir unsur olmadığını göstermek ve meydana sadece bu ülkeye bırakmayacaklarını göstermek içindi. Bu aynı zamanda İran'ın toplantıya katılmamasının sebebiydi. Toplantının tamamlanmasından sonra Laricani Ankara'ya geldi ve Türkiye Devlet Başkanı'ni gördü. Türkiye Devlet Başkanı Gül, her üç devletin görüşünü Laricani'ye iletti. Bir diğer taraftan da Türkiye ve Arap ülkelerinden bazıları, Amerika'nın haberi dahilinde, El Irakiye Listesi'ne tam bir destek veriyorlar. Mücadele şimdi yeni aşamaya girmiş bulunmakta. Eğer gündemi bakacak olursak, Allavi'nin Irak genel seçimlerinden sonra Türkiye'ye dört defa geldiğini görürüz.

Bu aslında, Iraklı bazı liderlerin tutum zayıflığından kaynaklanıyor. Bazıları açık bir şekilde etraf ülkelerin görüşlerine bağlanmış durumda. Bu, mücadelenin daha da derinleşmesine sebep olmuş ve Irak'ın içişlerine müdahaleyi daha da arttırmıştır. Her ne kadar komşu ülkeler açıklamalarında Iraklıların yanında olduklarını söyleseler de ve Iraklıların oluşturdukları hükümeti destekleyeceklerini söyleseler de pratik müdahale durumunda bir değişiklik olmamıştır. Allavi liderliğindeki El-İrakiye Listesi'nde her ne kadar bazı ihtilaflar olsa da, aslında Şii ve Kürt listesi karşısında oluşturulmuş bir liste özelliğini taşıyor. Türkiye aralarında ihtilafın kalmaması için çaba gösteriyor ve hepsini bir tek listede birleştirebilmiş. Bu da inkâr edilemeyecek bir hakikattir. Bundan dolayıdır ki liderleri Türkiye olmaksızın hareket etmiyorlar. Bu konuda Türkiye, Suudi Arabistan ve Suriye arasında tam bir koordinasyon var. Irak'taki son seçimler daha başka çok sayıda gerçekliği ortaya çıkardı. Bu gerçekliklerden biri Irak'ta şovensizimin artmasıdır. Radikal mezhepçilik çok ilerlemiştir. Sol güçler ne yazık ki zayıfladı ve geri çekildiler. Ne yazık ki ülkede demokrasi kültürü zayıflamakta. Hepsinden de kötüsü Irak halkının kadınlara çok az oy verdiği sonucunun ortaya çıkmasıdır. Bütün bunların yanında, yukarıda değindiğim dış ve bölgesel müdahalenin çok artmasıdır. Dışa bağımlı hale gelen mezhebi ve milliyetçi taraflar var. Hepsinden de tehlikelisi Bas'çıların örgütlenmedir ki bu da çok açıktır. Suriye bir kongre düzenlemeleri için onları teşvik ederek açık bir şekilde fırsat sundu. Bütün bunlar, tutum gerektiren ve bütün vatansever tarafların üzerinde durması gereken durumlardır. Özellikle de Kürdistan Bölgesi liderliğinin bu konu üzerinde durması gerekiyor ve ciddi bir tutumu olmalı. Açıkça söylemek gerekirse, eğer şimdiden tedbir alınmazsa dış müdahaleler ilerde Irak Kürdistan Bölgesi'nin tecrübesine zarar verecektir!!!

Behroz Galali*

Türkiye'nin yeni bir siyasi ve toplumsal anlaşmaya ihtiyacı var!

(1)

Ebubekir Ali*

Bir önceki yazımda (İmajın düzeltilmesinden ortak bir geleceğin inşasına) imajın nasıl olması ve nasıl değişmesi gerektiği üzerinde durduk. Bunu yazarken bizim için nirengi noktası; geçmişin kapalılığından çıkarak özellikle de Kürt ve Türkler başta olmak üzere Türkiye'de etnik ve diğer oluşumlar için ortak bir gelecek yaratmanın temel argümanlarla nasıl ifade edileceğiydi. Bunun nedeni ise ideolojik, siyasi ve yasal temelli bir tezahürler ve ifadeler hiyerarşisinin ortaya çıkmasıdır. Bu makalede de, bugünün Türkiye'si yani Orta Doğu'nun ve genel olarak da bütün bölgenin önemli olan bu ülkesi için gerekli olan bir sosyal ve siyasi sözleşme üzerinde duracağız. Bu, bizim saptırılmış ve zorla dayatılmış yorumları düzeltmemize yardımcı olacaktır. İçte ve dışta meydana gelen bütün değişimleri göz önünde bulundurularak bunlarla akıllıca bir teamülde bulundurulursa, bu Türkiye'ye ve Türk halkına yeni fırsatlar sunacaktır ve yeni bir güç ve perspektifle sorunlara hâkim olunmuş olur ki sorunlarla gerçekçi temelde uğraşmış olur ve sorunları çözecek güçlü ve uluslar arası bir şahsiyet de ortaya çıkmış olacaktır. Şu kavramların önemini olduğu da yadsınamaz: Ortak gelecek ve ortaklık. Bu aslında daha açık daha hoşgörülü ve daha gerçekçi bir siyasi kültüre bir göndermedir. Öyle bir siyasi kültür ki ülkesi ve halkı için yönünü geleceğe çevirmiş ve geçmişe eleştiri kapısını

açmış bir siyasi kültür. Çünkü bizler ortak bir gelecek inşa etmek için, aynı kimlik ya da aynı pasaporta değil; ortak bir perspektif ve duyguya sahip olmalıyız. Yani, burada ortak olmak ile her tarafa danışılmadan yapılan zorla tek tipleşirmeyi birbirinden ayırıyoruz. Bu açıdan ortaklık demokratik siyasi, yeni siyasi, felsefi ve aynı zamanda ahlaki kültürde dayatılacak bir şey değildir. Bilakis, belki ortak ve iradi yaşam çerçevesinde bir kabul vardır. Halkın tabii ki burada özellikle duygusal etkileşim olarak en baştan ve ilişkinin devam ettiği süreç içinde kendileri üzerinde bir dayatmayı kabul etmemesi meselenin önemli bir boyutudur. Eğer ortak bir geleceğin inşası için doğrudan bir irade varsa ve bu gelecek ahlaki, siyasi, ekonomik ve ulusal olarak biliniyorsa bunun için sosyal, medeni ve resmi imkânlar temin edilmeli. Ancak bundan önce, unutulmaması gerekiyor ki, tarih boyunca asimileye ve ayrımcılığa tabi tutulmuş ve kimliği inkâr edilmiş taraflar dinlenmelidir. Çünkü eğer ortak amaç ve ilkelerden bahsedilirse, inkâr-ortaklık çelişkinde hareket etmenin bir anlamı yoktur. Siyasi, askeri, ekonomik ve bilimsel anlamda hazırlıkların yapılması, sorunların çözümü konusunda bir yenilenmenin olduğunu ortaya çıkarıyor. Bunun elbetteki toplum ve hayat üzerinde önemli bir etkisi olacaktır. Sorunların büyüklüğü ve derinliği de tarihi kökleri ve etkilerinin toplum üzerindeki etkisini belirleyecektir.

Türkiye’de anayasa değişikliğinin gölgesindeki üç fenomen

AKP’nin üzerinde durduğu Türkiye Anayasa’nın 28 maddesi, gerekli 27 oyu aldı ve cumhurbaşkanının onayından sonra iki hafta içinde maddelerle ilgili referandum yapılabilir. Gerekli oyu alamayan madde, değişikliği tartışılan maddeler sıralamasında 8. Sırada bulunuyor ve partilerin yasaklanmasıyla ilişkilidir. Gerekli olu almayan 8. Madde hakkında üç fenomene dikkat çekilebilir. Bunlardan birisi: AKP’nin parlamentodaki parlamenter sayısı 336 ve sadece 327 parlamenter evet dedi ve hiçbir madde için parlamenter sayısı 330’u geçmiyor. Bu şu anlama geliyor: Bizzat AKP’nin kapatmaya çalışan bir maddenin değişmesine AKP’li bazı parlamenterler destek vermiyor. Bu meseleye iki şekilde bakılabilir. Bunlardan biri meseleye olumlu bakmaktır. Çünkü bazı parlamenterlerin uzaktan kumanda ile kontrol edilmediği, bağımsız birey oldukları ve başkanlarıyla karşı karşıya gelebildikleri ortaya çıkıyor. Bu meselenin bir diğer yönü ise olumsuz olan yönüdür. Çünkü bu durum, parti içinde belki bazı zamanlarda parti ile partililer arasında kriz sebebi de olabilecek farklı görüşlerin ortaya çıkmasını beraberinde getirebilir.

İkinci fenomen 8. Maddenin kaldırılmasının Kürtlerin lehine olabileceğini düşünen parti içi milliyetçi milletvekillerinin olmasıyla ilgilidir. AKP, parti kapatma yetkisini anayasa mahkemesinden almak ve bu yetkiyi parlamentoya vermek istiyordu. Ancak, gereken oyun alınmamasıyla birlikte eski uygulama devam edecek ve parlamentonun

eline hiçbir yetki geçmemiş oldu.

Gereken oyu vermeyen parlamenterlerin bu tavrı, AKP’nin milliyetçi ve radikalizmden arındırılmadığını, gerekli zamanlarda kendilerini gösteren ve fırsatçı olup Kürt karşıtlığı yapan bazı tarafların olduğunu ortaya çıkarıyor. Bunların Kürtlere zarar vermeden önce kendi partilerine zarar verdiklerini söylemeye gerek yok. Çünkü anayasanın bu maddesi ile her Kürt partisi kapatılabilir. AKP’nin de kapatılmasına sebep olacak madde de yine bu maddedir.

Üçüncü fenomen de, Kürt parlamenterlerin de kendi çıkarlarına olan bu anayasanın değişmesine karşı çıkmalarıdır. Özellikle de parti kapatmaya ve 1980 darbesinin liderlerinin yargılanmasıyla ilgili şartlar da buna dâhildir. Kürt parlamenterlerin destek vermemesi siyasi öngörüsüzlüktür. Anayasanın değişmesinin Kürt meselesinin çözümüne uygun bir çözüm bulmayacağı da şüphe götürmez bir durumdur. Ancak, anayasada değişiklik olması, ilerisi için daha iyi kazanımların elde edilmesi açısından önemlidir. Kökü aynı maddeyle kapatılan DTP’ye dayanan BDP’li parlamenterler bu maddenin değişmesi için hiçbir şey yapmadılar ve bu durum bu parti için bir tehdit unsuru taşımakta. BDP kendinden haberdar olmayabilir ve AKP’nin düşebileceği bir duruma düşebilir.

Kısaca söylemek gerekirse, bu üç fenomen Türkiye’de siyasi ilişkiler sosyolojisinde çok noksanlık var. Bu noksanlıkların giderilmemesi ileriye adım atılmasını engelleyecektir.

Ferid Eseserd

**Kürdistan Bölgesi Başkanı'nın
Türkiye ziyaretine dair öngörüler**

Bölge artık tanınma sürecine girdi

Kürdistan Bölgesi Başkanlığı, 27 Nisan'da Türkiye Dışişleri bakanlığından Başkan Barzani'nin Türkiye ziyareti için resmi bir davetiye aldı. Kürdistan başkanı ilk defa bölge başkanı sıfatıyla Türkiye'yi ziyaret ediyor.

Kürdistan Başkanı'nın Türkiye ziyareti, Ankara-Erbil ilişkilerinin ufkunu daha da aydınlattı

Kürdistan Parlamentosu'nun, 29.05.2010'da düzenlenen oturumunda, Kürdistan Başkanı katılarak bir konuşma yaptı. Kürdistan Başkanı, yaptığı konuşmasında, Türkiye'ye yapacağı ziyaretinden bahsetti.

Kürdistan Başkanı konuşmasında, Türkiye'nin genelde bölge için ve özelde de Kürdistan Bölgesi için önemli bir ülke olduğunu, Türkiye ile ilişkilerin karşılıklı anlayışa dair yüksek bir yere ulaştığını ve her iki tarafın menfaatlerine olacak şekilde ilişkilerin gelişmesine inandıklarını belirtti.

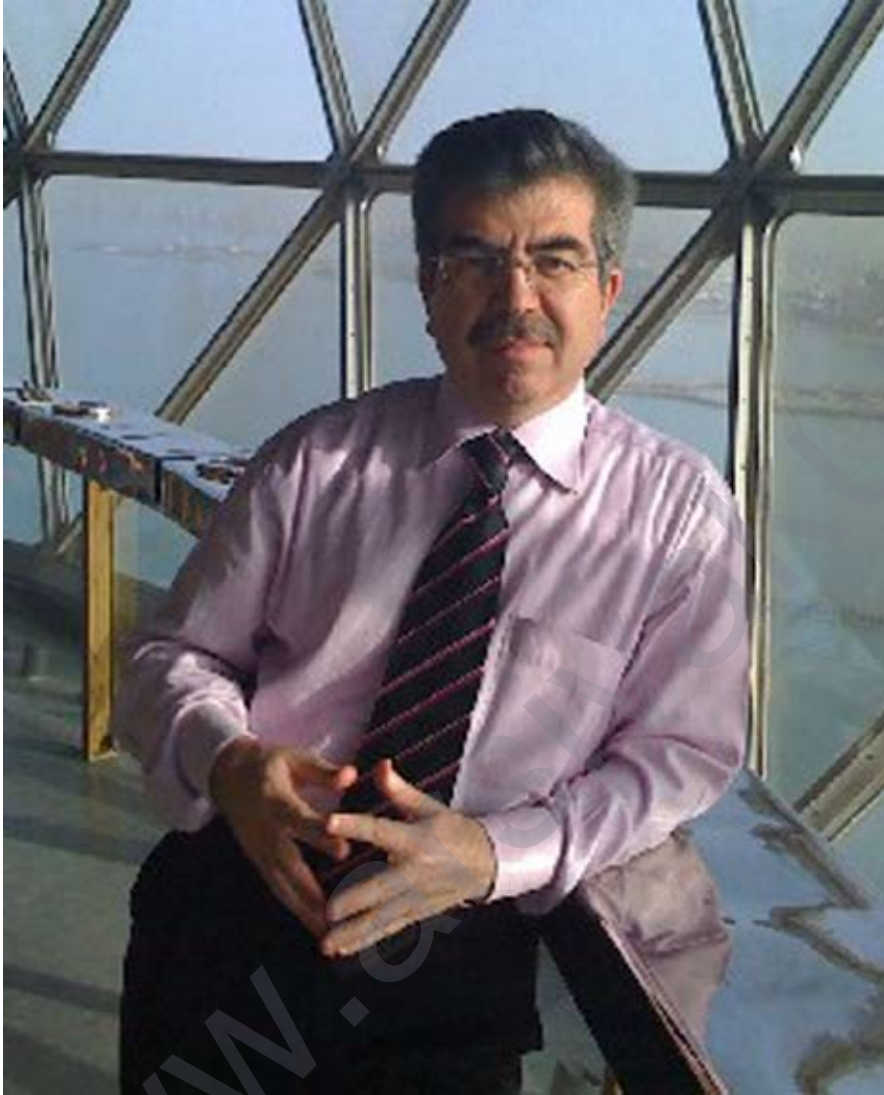
Resmi bir şekilde Türkiye'ye davet edildiklerini be-

lirten Başkan Barzani, dostluk elini uzatan Türk devletin siyasetini karşılamak istediklerini, siyasi ilişkiler düzeyini daha ilerletmek istediklerini ve bunun da barışa, istikrara ve bölgenin güvenliğine hizmet etmesini temenni ettiklerini belirtti. Kürdistan Başkanı, ziyaretten bir diğer amaçlarının iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri daha geliştirmek olduğunu belirtti.

Hiç şüphe yokki, Barzani'nin Türkiye ziyareti, her iki ülke halkına ve bölgedeki barışseverlere yeni bir umut vermiştir. Bu ziyaret Erbil ile Ankara ilişkiler için sağlam ve barış temelinde yeni bir dönemin başlangıcıdır.

Ziyareti yorumlayan Kürdista Stratejik Araştırmalar Merkezi başkanı Ferid Eseserd, ziyaretin iki açıdan özellikle çok önemli olduğunu belirterek bunlardan birinin Barzani'nin başkan sıfatıyla ziyaret etmesi diğeri de artık bölgenin Türkiye tarafından tanınması sürecinin başlamış olması olduğunu belirtti.

Profesör Dr. Tayyar Arı: “Diyalog faaliyetleri sayesinde ön yargılar d kırılacaktır”

Kürt-Türk Dostuk Derneği'nin 20 Mayıs'ta yapılan kuruluş programı çerçevesinde Erbil'e gelen Uludağ Üniversitesi Siyaset uzmanı Profesör Dr. Tayyar Arı, gelecekte umutlu olduğunu ve Kürdistan Bölgesi'nin bahsedilenin tersine herhangi bir güvenlik sorunu yaşamadığını belirtiyor. Programla ilgili görüş ve düşüncelerini aldık.

Prof. Dr. Tayyar Arı, (Orta Doğu uzmanı bir çok kitabı Türkiye'de ders kitabı olarak üniversitelerde okutuluyor. Türkiye'nin ilk üç Orta Doğu uzmanlarından biridir) 1984'te akademik yaşamına başlayan Prof. Dr.

ARI, 1991'de Yardımcı Doçent Doktor olarak öğretim üyeliğine atanmış; 1996'da Doçentliğe, 2002'de ise Profesörlüğe yükseltilmiştir. Uluslararası konferans ve saha araştırması amacıyla ABD, İran, Suriye, Lübnan, Ürdün, Suudi Arabistan, Mısır, İsrail, Filistin, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Katar, Umman, Makedonya, Kosova, Yunanistan, Almanya, Fransa, İsviçre ve Azerbaycan'da bulunan Prof. Dr. Tayyar ARI'nın Türkiye'de ve yurtdışında okutulan birçok kitabı bulunmaktadır. Halen Uludağ Üniversitesi'nde dersler vermektedir.

Gelecekle ilgili düşüncelerinizi alabilir miyiz.

İlişkilerin yazar ve akademisyenlerin katılacağı karşılıklı panellerle daha da zenginleştirilebileceğine inanıyorum. Bu diyalog faaliyetleri sayesinde önyargılar da kırılacaktır.

Kürdistan Bölgesi Başkanı ile yaptığımız görüşme konusundaki izlemeniz nedir?

Son derece olumlu gördük. Pozitif ve yapıcı noktalar üzerinde durdular. Güven duyulabilecek bir insan olarak gördüm. Barzani ile bu ilişkilerin sürdürülebileceğine inanıyorum. Elbetteki derneğin faaliyetleri de çok önemli ancak sivil toplum faaliyetkerin daha da artırılması gerekiyor diye düşünüyorum.

Başkan Barzani'nin Türkiye ziyaretinin süreç üzerindeki etkisi ne olur?

Başkan Barzani'nin ziyaretinin sürecin gidişatını olumlu yönde etkileyeceğine inanıyorum. Ziyaret hem bölge üzerindeki yanlış imajı değiştirecektir hem de sayın Barzani hakkındaki olumsuz algıyı ve imajı ortadan kaldıracığına inanıyorum.

Kürdistan Bölgesi hakkındaki düşünceleriniz nedir?

Kürt-Türk Dostluk Derneği'nin faaliyetleri çerçevesinde geldiğimiz Erbil'de gerçekten de beklentilerimizin çok üstünde bir ilgi ve misafirperverlikle karşılandık. Bu bizi son derece memnun etti ve geleceğe daha güzel bakmamızı gerektiren sağlam temellere sahip olduğumuzu gördük. Son derece olumlu insanlarla tanışma şerefine nail olduk. Ayrıca, görüştüğümüz insanlar, gerek Başkan Barzani olsun ve gerek de sayın vali ile

yaptığımız görüşmede güzel bir misafirperverlik örneği ile karşılaştık. Yapılan toplantılarda ne yapabileceğimizi konuştuk ve ilişkilerimizi nasıl olabileceği üzerinde durduk. Artık birbirini suçlayıcı olan her şeyden vazgeçme ve yapıcı olan şeyler üzerinde durmak gerekiyor. Aramız barışın dışında bir diyalog yönteminin olmadığına dair otak bir kanaate ulaştık. Panel esnasında da olumlu bir atmosfer vardı ve herkes olumlu bir çizgi sergiledi ve sorunları değil ortak tarih, ortak kültür, ortak ekonomik değerler, zenginlikler ve ortak bir gelecek gibi, değişimlere katkı yapabilecek noktalara değinildi. Ben ilişkilerin geliştirilmesi için yapılan faaliyete yaptığım katkıdan son derece memnunuz. Bundan sonraki etkinliklere de olumlu katkı sağlayabileceğime inanıyorum. Buraya geldiğimde iki tarafında ekonomik ve güvenlik nedeniyle de beraber yaşamaları gerektiğini gördüm. Birlikte güvenliğe ve ekonomik zenginliğe ihtiyacımız var. Bu açılardan bakıldığında beraber yaşamalıyız ve paylaşımcı olmalıyız. Burada insanların bize güvendiğini görmek, yani Kürt halkının Türk halkına güvendiğini görmek benim için çok önemliydi ve bu beni çok memnun etti. Bu Türkiye'deki önyargıların tam tersi bir durum var. Herkeste olmazsa da bazı kimselerde bazı yanlış ön yargılar. Bu önyargılardan kurtulmak gerekiyor. Burada bize karşı gösterilen misafirperverliğe çok teşekkür ediyorum.

Derneğin varlığı konusunda ne düşünüyorsunuz?

Bu derneğin ilişkileri geliştireceğini ve bu anlamda son derece önemli bir rol üstlenebileceğine ve ilişkileri etkileyebileceğine inanıyorum.

Kürt-Türk Dostluğu'nun inşasında ölümsüz lider Barzani'nin iki mektubu

Hazırlayan: Aziz Barzani

Türkiye'nin Kürtler için siyasi ve ekonomik rolü aslında yeni değildir. Bu çok daha eskilere dayanan bir ilişkiler ağına dayanıyor. Burada, ilişkiler konusunda ölümsüz Kürt lider Molla Mustafa Barzani'nin döneminin sayfalarını açmak yararlı olacaktır. Bu çerçevede, ölümsüz liderin 1968 yılında Türk gazeteci Hulusi Turgut yoluyla dönemin cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve başbakan Süleyman Demirel'e gönderdiği mektupları ve ilgili değerlendirmeleri yayınlamayı gerekli görüyoruz. Bu mektuplar, Kürtlerle Türkler arasındaki ortaklıklara açık bir şekilde değinen mektuplar olup tarihi birer doküman haline gelmiştir. Mektupları ve değerlendirmeleri siz değerli okuyucularımız için yeniden yayınlıyoruz:

9. Cumhurbaşkanı Demirel: ‘Amerika’ya sadakat, Irak’ta Kürtleri federasyona götürüyor’

9. Cumhurbaşkanı Demirel’in Mustafa Barzani’den gelen mektup ve Irak’ın son durumu ile ilgili, 11 Mart 2008 tarihli değerlendirmesi:

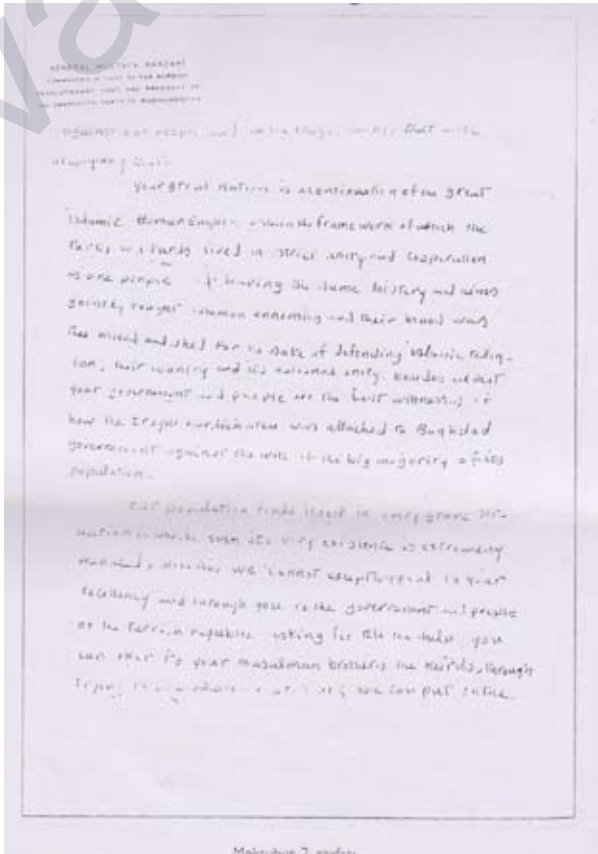
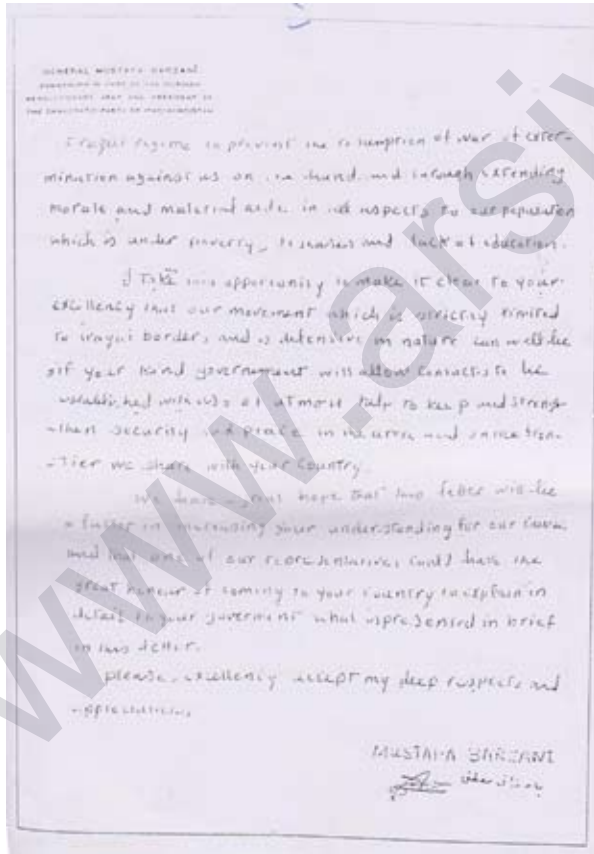
Molla Mustafa Barzani’nin 20 Mayıs 1968 tarihli, TC Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay’a ve TC Başbakanı olarak ve bana yazdığı mektupları yeniden gözden geçirdim. Tabii ki o günkü şartlar ile bugünkü şartlar çok farklıdır. O gün Kuzey Irak’ta günün Irak hükümetiyle ateşkes anlaşması yapmış Revanduz’da oturan bir, asi aşiret reisi Barzani vardır. Ne söylerse söylesin hedefi halkın mutlak güvenliğini sağlamaktır. Bunu, Irak devletiyle beraber yaşamakta gördüğüne pek kani değilim. Kendisinin ve aşiretinin Arapların elindeki Irak devletine güvendiğini sanmıyorum. Molla Mustafa Barzani’nin:

Sizin büyük milletiniz, sınırları içinde, Türkler ile Kürtlerin tam bir beraberlik ve işbirliği içinde bir millet olarak yaşadığı, aynı tarihe ve emellere sahip olduğu, İslam dinini korumak amacıyla yaygın düşmanlara karşı müşterek olarak çarpıştığı Büyük İslam Osmanlı İmparatorluğu’nun devamıdır” şeklindeki ifadesi ilginçtir. Irak’taki Kürtlerle Irak’taki Arapların böyle bir

geçmişe sahip olmadıkları herkesçe biliniyor. Bu yüzden de güvenliklerini savaşta arıyorlar ve Türkiye’den ‘Müslüman Kürt kardeşleri olarak’ kendilerine yardım edilmesini istiyorlar.

Bugünkü durumda, Kürtler Kuzey Irak’ta çok önemli bir pozisyon yakalamışlardır. Irak birliğini muhafaza edebilse dahi, bu zayıf bir federasyon şeklinde olacaktır. En erken zamanda bağımsız devletlere dönüşecektir. Kendilerini bu pozisyona, Irak işgali esnasında. Amerika’ya gösterdikleri sadakat getirmiştir. Türkiye’yi hesaba katmamaları mümkün değildir. Katmazlarsa çok yanlış yaparlar. Türkiye kendisini hesaba kattırmalıdır! Türkler ile Kürtler arasında kan girmemelidir! Bu insanlar kardeşler ve bin senedir birliktedirler. Türkiye’siz bir Kuzey Irak ayakta duramaz. Kuzey Irak’ta yuvalanacak bir düşmanlığın Türkiye’ye zararı olacaktır. Yalnız Türkiye bu düşmanlığa mecbur kalırsa ortadan kaldıracak güce her zaman sahip olacaktır.

Molla Mustafa Barzani’den Mesut Barzani’ye ve Celal Talabani’ye gelinceye kadar ne olmuştur? Herkes biliyor ki Türkiye, bu serüvende Kürtleri ezmemiş ve ezdirmemiştir. Aksine himaye etmiştir. Ne kadar eleştirilirse eleştirilsin, kendisine yakışanı yapmıştır ve doğru yapmıştır.

Başbakan Demirel:

“Mektup geldiği zaman, almayız da demeyiz”

Başbakan Süleyman Demirel, Irak Kürtlerinin lideri Molla Mustafa Barzani'nin kendisine gönderdiği 20 Mayıs 1968 tarihli mektup ile ilgili olarak “Mektup, bize tevdi edilmiştir” dedi.

Demirel, 14 Eylül 1968 tarihinde gazetecilerin “Mektuba cevap verilecek mi?” şeklindeki soru üzerine, Türkiye'nin Irak'la dost olduğun ifade etti ve “Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak, tanıdığı memleketlere münasebet kurar” karşılığını verdi.

Başbakan Süleyman Demirel, Barzani'den gelen mektup hakkında şu açıklamalarda bulundu:

Bir günlük gazetemiz, Irak'a bir muhabir göndermiştir. Yakında bu konuda neşriyat yapacaktır. Muhabir, Mustafa Barzani'den bana ve cumhurbaşkanına bir mektup getirmiştir. Mektup bize tevdi edilmiştir. Zaten Mektup gazetede de intişar etmiştir.

Irak, bizim dostumuz bir memleketidir. İçişlerine karışmayız. Irak'ı rendice etmeyiz. Bizim, devlet olarak, kimi muhatap alacağımız bellidir. Türkiye Cumhuriyeti, devlet olarak tanıdığı memleketlerle münasebet kurar. Mektup geldiği zaman, almayız da demeyiz.

12 Eylül 1968 tarihli Akşam gazetesinden)

MUSTAFA BARZANİ

*Kürdistan Devrim Ordusu Başkomutanı ve
Irak Kürdistan Demokratik Parti Genel Başkanı*

20 Mayıs 1968

Ekselans Süleyman Demirel

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı

Sayın Bay,

Kürtler olarak kalmak, hür hareket edebilmek ve ırk, din ve milliyet ayrılığına rağmen, Irak halkının da sevecek paylaşıacağı eşit haklar istememiz sebebiyle Irak hükümetinin açtığı savaşın yedinci yılında, yaşadığımız feci hayatı siz ekselanslarına anlatabilmek, benim için çok kıymetli bir fırsattır.

Savaş, halkımızı sağlıktan, tahsilden ve en ufak isteklerimizden mahrum bıraktığı gibi, arazimizin büyük bir kısmı tahrip etmiş, mahsulü ve bir çok çiftlikleri, camileriyle birlikte yüzlerce köyü yakmış, böylece tam bir anlamıyla yoksulluk yaratmıştır.

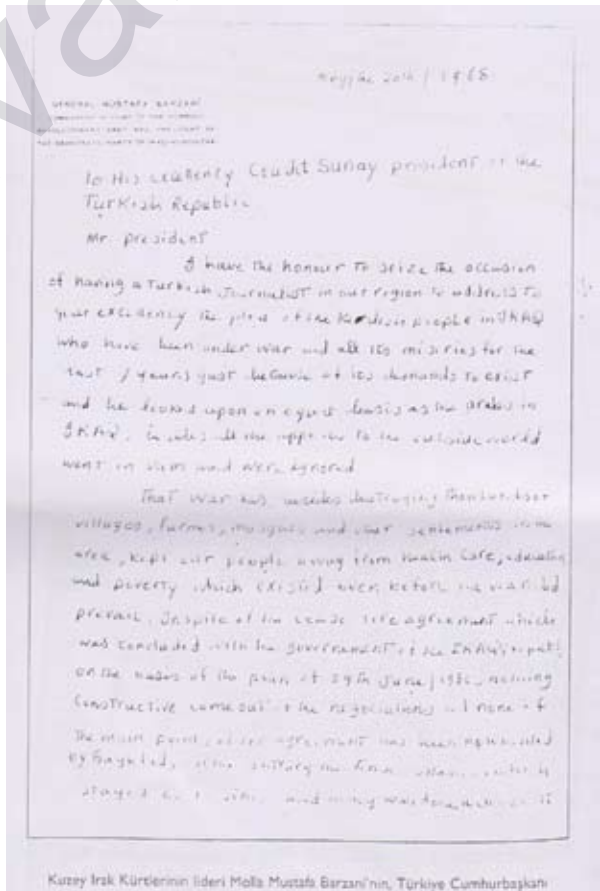
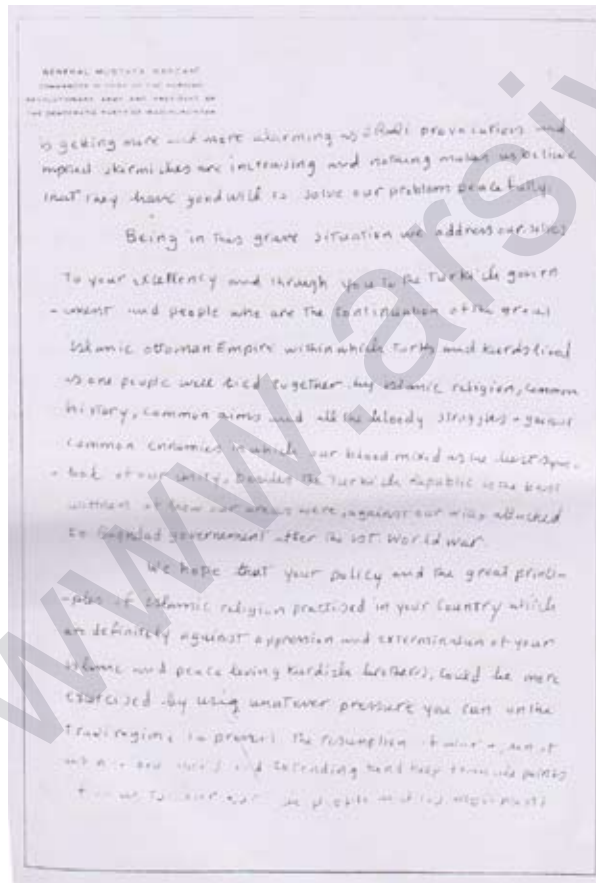
Bağdat hükümeti ile 29 Haziran 1966'da yapılan

“ateşkes” anlaşmasının üstünden bugün iki yıl geçmesine rağmen iyi bir istikbal şansı sebebiyle hükümet tarafından hiçbir pratik sonuç yaratılmamıştır. Sebep yalnız bu olmamakla beraber, tahrikler ve ufak çatışmalar artmaktadır. Bu anlaşmalar, halkımıza karşı savaşın yürütülmesi tehlikesini ve buna paralel olarak doğacak trajik olayları bünyesinde taşımaktadır.

Sizin büyük milletiniz; sınırlar içinde Kürtler ile Türklerin tam beraberlik ve işbirliği içinde bir millet olarak yaşadığı, aynı tarihe ve emellere sahip olduğu, İslam dinini korumak için amacıyla yaygın düşmanlara karşı müşterek olarak çarpıştığı büyük İslam Osmanlı İmparatorluğu'nun devamıdır.

Bütün bunların yanı sıra, sizin hükümetiniz ve halkınız, nüfusun büyük çoğunluğunun arzularına aykırı olarak Irak Kürtlerinin topraklarının nasıl Bağdat hükümetine bağlandığına en iyi tanıktır.

Bizim halkımız, kendisini feci hayat şartları altında bulmakta ve en ufak varlığı dahi tehdit edilmektedir. Bu durumda, siz ekselanslarından ve vasitanızla hükü-

met ile Türkiye Cumhuriyeti'nin halkından Müslüman Kürt kardeşlerine yardım etmelerini istemekten başka çare bulmadık. Bu yardımınız, bizi imha edecek savaşın durdurulması için Irak rejimine her ne şekilde olursa olsun baskı yapmayı denemeniz ve diğer taraftan hastalık, tahsil imkânsızlığı ve yoksulluk altındaki halkımıza her alanda moral ve malzeme yardımı yapmanız yoluyla olabilir.

Şu durumu ekselanslarına açıkça anlatmak isterim ki; bizim katiyetle Irak sınırları içindeki, tabii savunma hareketimiz, eğer hükümetiniz anlaşma tesisi için bize izin verirse, memleketinizle paylaştığımız sınırlar ve civar

arazide emniyet ve sulhun korunup kuvvetlenmesine en büyük destek olacaktır.

Bu mektubun bizim davamız olan anlayışımızın artmasında tesiri bulunacağına ve kısaca anlattıklarımı detaylarıyla izah edecek bir temsilcimizin memleketinize gelme şerefine nail olacağına büyük ümidimiz vardır.

Ekselans, benim hürmetlerimi ve takdirlerimi lütfen kabul buyurunuz.

Mustafa Barzani

(Latin ve Arap harfleriyle imza)

MUSTAFA BARZANİ
Kürdistan Devrim Ordusu Başkomutanı ve
Irak Kürdistan Demokratik Parti Genel Başkanı

20 Mayıs 1968
Ekselans Cevdet Sunay
Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanı

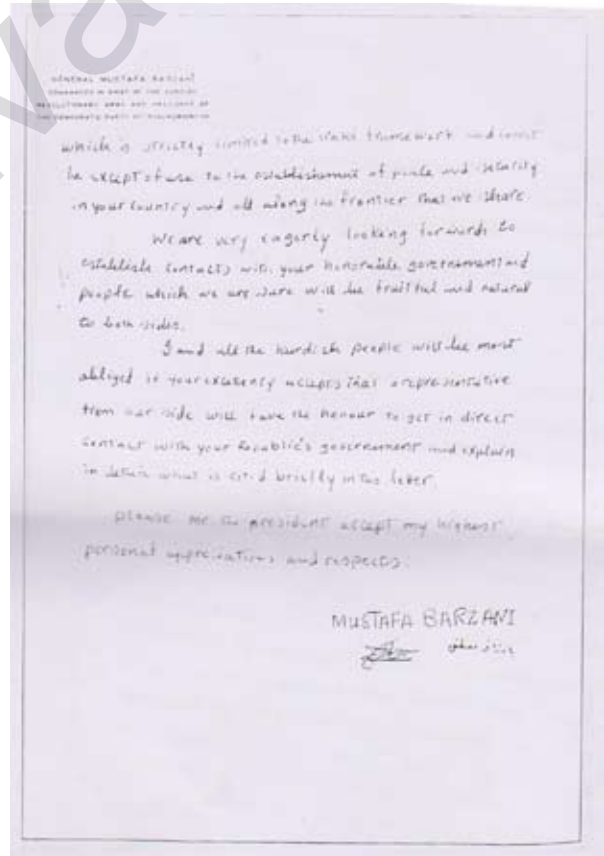
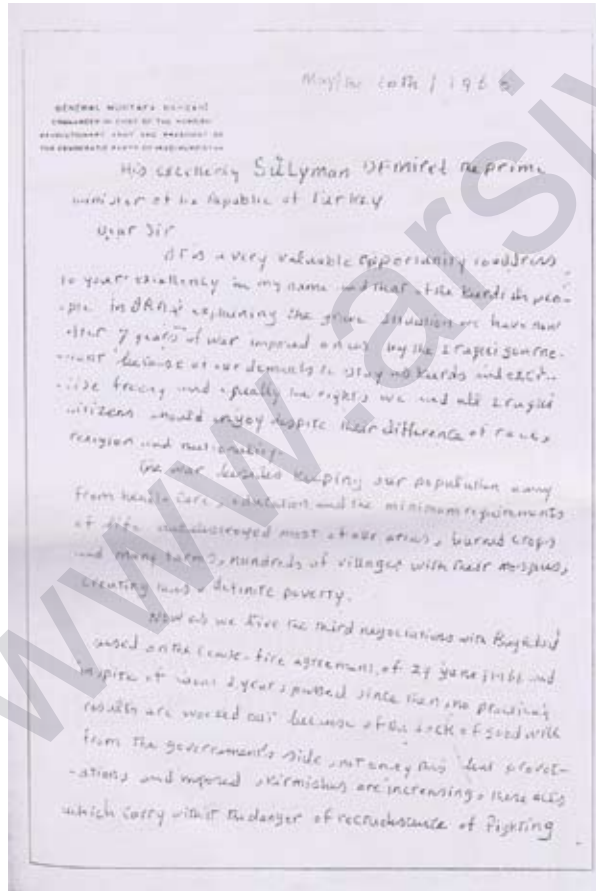
Sayın Başkan,

Irak'ta yaşayan Araplarla eşit haklara sahip olmayı arzulayan ve sadece hak istedikleri için yedi yıldan beridir beri savaş halinde bulunan ve buna paralel olarak dış dünyaya müracaatları ilsizlikle karşılanıp, anlaşılacak istenmeyen Irak'taki Kürt halkının isteklerini siz ekselanslarına iletebilmek bahtiyarlığını, bölgemizi ziyaret eden bir Türk gazetecini tanımak şerefine nail olduğumda bulabildim.

Bu savaş, binlerce köyün, çiftliğin, camilerin ve diğer yerleşme yerlerinin tahrip edilmesine, halkımızın da soğuk ve eğitim hizmetlerinden mahrum kalmasına

sebep olmuştur. 29 Haziran 1966'da, Irak hükümetiyle aramızda bir anlaşma planı hazırlanıp, "ateşkes" kararı alınmış, fakat bugüne kadar o dahi bir sonuç vermemiştir. Anlaşmanın ana noktaları, Irak hükümeti tarafından tanınmamakta, aksine, yıllardan beri mevcut olan gergin durum değişmediği gibi, Iraklılar zaman zaman bizimle çarpışma yoluna giderek, gerginliğin muhafazasına gayret etmektedirler. Ve bu şartlar altında Iraklıların, bizim meselemizi sulh içinde çözeceklerine inancımız kalmamıştır.

Yaşamakta olduğumuz feci hayatımızı siz ekselanslarına ve vasitanızla Müslüman Osmanlı İmparatorluğu'nun devamı olan Türk halkına ve Türk hükümetine anlatıp, Türklerle bağımızın kuvvetlenmesini istiyoruz. Türkler ile Kürtler, tarih boyu beraber yaşamışlar, İslam diniyle birbirlerine bağlanmışlar ve son olarak müşterek tarihiyle ve müşterek amaçlarıyla yaygın düşmanlarına karşı kanlarını birleştirmelerini, beraberliklerinin sembolü olmuştur. Bütün bunların yanı sıra, yaşadığımız toprakların, Birinci Dünya Savaşı'nda sonra Bağdat hükümeti

tarafından elimizden alınışına Türkiye Cumhuriyeti en iyi tanıktır.

Ümit ederiz ki, Müslüman ve sulhsever Türk kardeşlerimizin, Kürt kardeşlerinin zulüm altında tutulmasına ve imha edilmesine karşı olan İslam dini prensipleri, bizimle savaşan Irak'a karşı bir baskı olarak kullanılabilir. Ayrıca, Irak'ın ablukası altında olan Kürt halkına her ne açıdan olursa olsun, yardımınızı diler, bu yardımla, sizinle paylaştığımız sınır boyundaki emniyetin ve tesis edilen sulhun bozulmayacağından emin olmanızı isterim.

İki tara için de verimli ve tabii olacak olan karşılık-

lı teması kurmasını yüce hükümetinizden sabırsızlıkla bekliyoruz.

Bu mektubumda kısaca anlattıklarımı bütün detaylarıyla izah edecek olan bir temsilcimizi kabul etmek şerefini bize bahşederseniz, ben ve Kürt halkı ekselanslarına minnettar olacaktır.

Sayın Başkan, benim şahsi hürmet ve takdirlerimi lütfen kabul buyurunuz.

Mustafa Barzani

(Latin ve Arap harfleriyle imza)

Süleyman Demirel'le, siyasi yasaklı olduğu 1986 yılı 7 kasım günü Güniz Sokak'ta...

ABD'den Erbil'de Konsolosluk açma kararı

Kubat Talabani: “Konsolosluğun açılması ilişkileri daha da derinleştirecektir”

ABD Kongresi, Kürdistan Bölgesi'nde konsolosluk açılmasına onay verdi.

Kürdistan Bölgesi'nde 20'ye yakın ülkenin diplomatik temsilciliği ve çok sayıda ülkenin de ticari ve ekonomik temsilcisi bulunuyor. Her geçene gün daha da gelişen Bölge'de ABD de konsolosluk açarak katkıda bulunuyor.

ABD kongresi, 873. Karar dayanarak herhangi bir ret olmaksızın Kürdistan Bölgesi'nde ABD konsolosluğunun açılmasına kara verdi. Karar, ilgili projenin tartışılmasından sonra verildi.

ABD Kongresi'nde yapılan yazılı açıklamada, Kürdistan Bölgesi ile ABD arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi çerçevesinde konsolosluk açılmasına karar verildiği belirtildi.

Yazılı açıklamada Bölge'nin ekonomik, siyasi, sosyal ve demokrasiye önem vermesiyle önemli bir gelişme içinde olduğu ve bunun da ABD'nin bu temsilciliğini açılmasında önemli rol oynadığını ifade etti.

Siyasi gözlemciler de ABD'nin bir de temsilcilik açmak istediğinde göz önünde bulundurduğu kriterlere göre hareket ettiğini ve Kürdistan Bölgesi'nin ABD'nin temsilcilik açma kriterine uyduğunu belirtiyorlar.

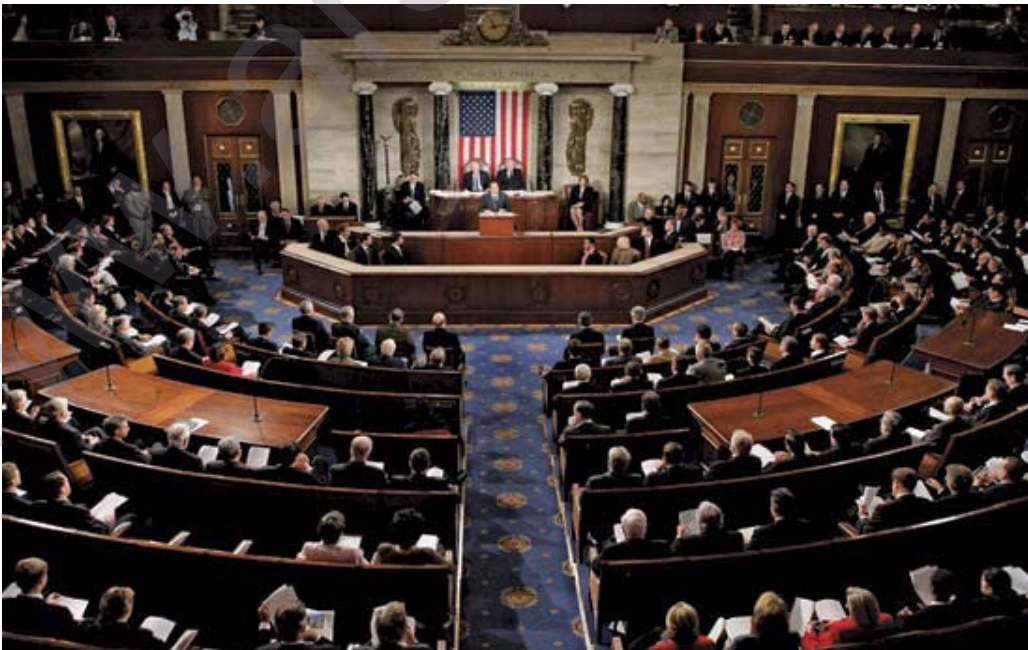
Gongre üyeleri de bu adımı önemli bir adım olarak vasıflandırdı ve ABD'nin Kürdistan Bölgesi'nde temsilciliğinin olmasının Irak'ın şimdiki durumu açısından çok olumlu bir adım olduğunu belirttiler.

Kürdistan Bölgesi hükümetinin ABD temsilcisi Kubat Talabani, ABD konsolosluğunun açılmasının Kürdistan Bölgesi açısından çok önemli bir kazanım olduğunu, bu kararın iki taraf arasındaki ilişkileri daha da derinleştireceğini, devlet ve özel sektör yatırımcılarının bölge akışını sağlayacağını belirtti.

Kongrenin iki önemli partisi olan Demokrat parti ve Cumhuriyetçi parti üyeleri bu adımı önemli olduğunu ve bunu gerekli olduğu yönünde görüş beyan ettiler.

Kürt parlamenter Dr. Mahmut Osman da konuya ilişkin olarak yaptığı açıklamada, bu adımın ilişkiler üzerinde çok olumlu bir etkisi olacağını belirtti.

Süleymaniye Üniversitesi Siyasi Bilimler Fakültesi Dr. Rebwar Kerim, bölgede ABD temsilciliğinin açılmasının bu ülkenin Kürdistan Bölgesi'ni resmen tanıması anlamına geldiğini ve bunun bölgeye Arap ülkeleri başta olmak üzere önemli bir akışı beraberinde getireceğini belirtti.

Kürtler Ortak Hükümetten yana Yeni Irak hükümetinin kurulması çalışmaları sıcak bir yazı daha geride bırakıyor

Irak'ta siyasi durum karışık bir yöne doğru gidiyor. Bu durum, güvenliği olumsuz etkilediği gibi, özellikle de Bağdat başta olmak üzere Irak'ın kentlerine patama ve terör eylemlerinin adeta yeniden döneceğinin işaretini veriyor. Olumsuz gidişata bir çözüm bulunamadığı gibi, dış güçlerin seçimi kazanan taraf ve diğer en fazla oyu alan tarafların hükmeti kurmak için toplanmalarının önünde engeller yaratmaya çalışması sorunları daha da derinleştiriyor. Her biri farklı bir yolla istediği tarafı etkisi altına almaya ve taleplerini kabul ettirmeye çalışıyor.

Bundan dolayı yaz bitmeden Irak'ta yeni hükümeti kurmak güç görünüyor. Çoğu siyasinin ve danışmanın tahminlerine göre bu yaz, Irak'ta hükümet kurulmadan bitecek. Iraklı bir siyasi göz-

lemci seçimlerin üzerinden beş ay geçmesine rağmen hükümetin kurulmaması durumunu geçmişten bir örnek verecek yorumluyor. Ona göre, "2006 seçimlerinde ABD'nin etkisine rağmen hükümetin kurulması beş ay sürdüğüne göre şimdi de en az beş ay geçecektir." Bu rapordaki dikkat çekici tespitler Brookings, Rend ve Washington gibi yakın doğu üzerinde araştırmalar ve çalışmalar yapan kurumların yorumcularının hazırladığı raporları çürütüyor. Irak'taki siyasi atmosferi yorumlayan ve bunun süresini de siyasi termometre ile tutanlar bunlardır. Ancak biz Irak halkı

olarak, onlar gibi siyasi atmosferin ışığı altında yaptıkları yorumları yapmakla berber bunun süresini onlar gibi siyasi termometre ile değil, çevre faktörünü hesaba katarak çevre termometresi ile tutuyoruz ve yeni hükümetin beş ay yada beş aydan fazla çekmeyeceğine inanıyoruz. Bize göre bunun sebebi, bizim siyasi yorumları onlardan iyi yapmamız değildir. Bunun sebebi bizim Iraklılar olarak iş yapma doğamızı onlardan daha iyi bilmemiz ve ülkemizin çevre atmosferini onlardan daha iyi anlamamızdır. Onların bu iki önemli özelliği unutmuş olması muhtemeldir. Aramızdaki yorum farkını aşağıda dikkat çektiğimiz noktalar sayesinde daha iyi anlamak mümkündür:

1-Daha önceki hükümetlerin kurulması çalışmaları kışın başında başladı ve bahar mevsiminin ortasında sonra erdi. Yani Bağdat'ta günler çok daha kısaydı. Ancak bu seçimler bahar mevsiminin ortasında başladı ve hükümetin kurulması çalışmaları şimdiye kadar da devam ediyor. Yani her bir gün diğer geçmişten farklı bir seyir içindedir. Toplantı ve müzakere süreleri ise önceki hükümetin kurulması çalışmalarının yapıldığı dönemden daha fazladır.

2-İraktaki siyasetin doğasında daha çok gündüz siyaset yapmak gece ise misafirlik ve barındırma vardır. Buda Irak'ta sadece gündüz siyaset yapıldığı gece ise siyaset yapılmadığı anlamına geliyor. Yani gece gündüz siyaset yapılmıyor. Bu şu anlama geliyor: Eğer yaz olursa siyasi işlere

dair zamanda artma olur. Kışın ise siyasi işlerde zaman kısa olur.

3-Bir diğer nokta ise, bu danışmanların ilgili konu üzerinde uzmanlıklarının olmaması durumudur. Yazın sıcaklığı, Irak'ta siyasilerin toplantı salonlarında daha fazla kalmasını sağlıyor. Salonları terketmeyen siyasilerin salonlarda kalması elbetteki uzun süreceği tahmin edilen anlaşma süresini daha da kısaltacaktır.

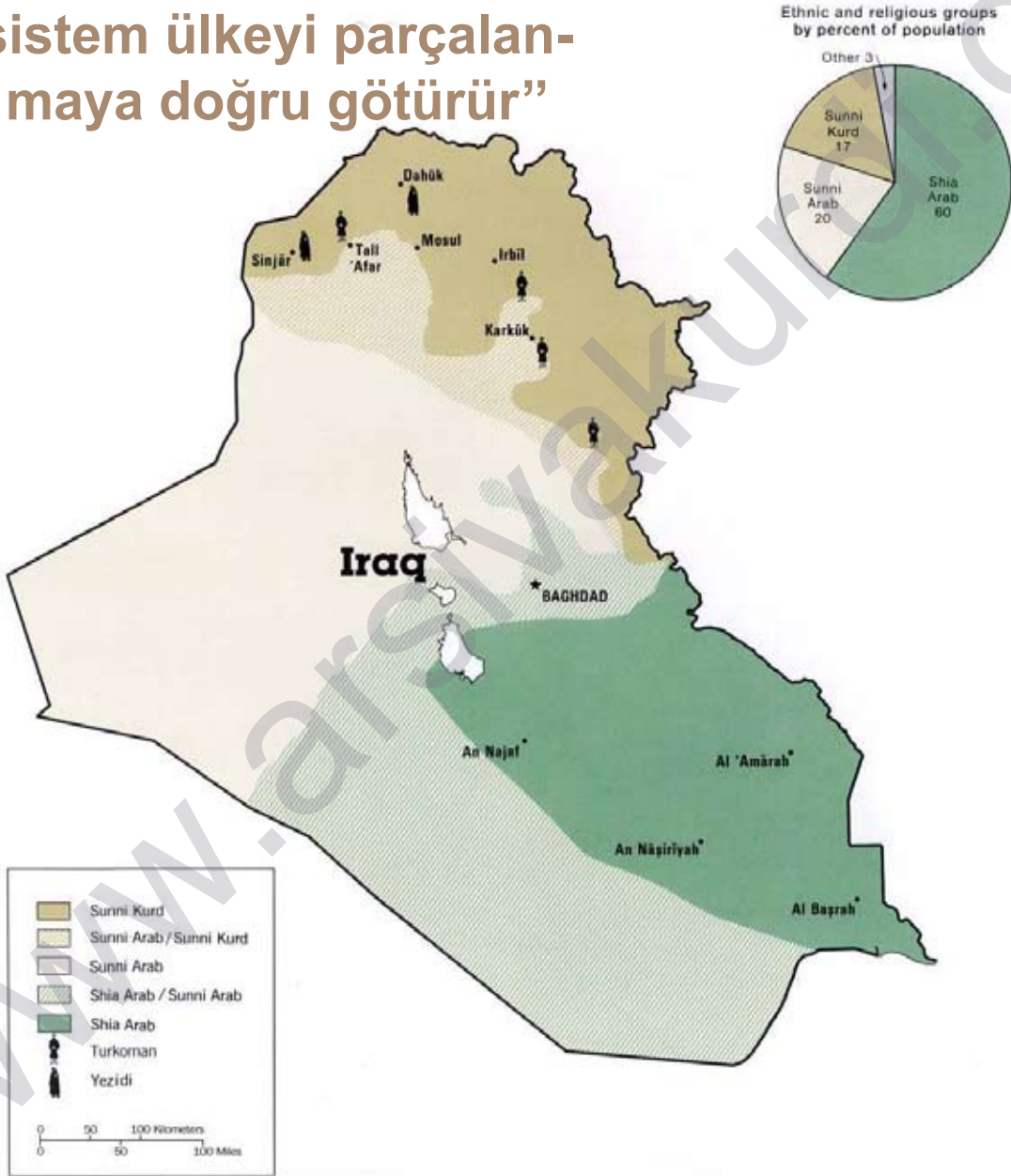
Hiç şüphe yokki, eğer yukarıda anlattıklarımız Irak'ta hükümet kurmak için yapılan müzakerelerin ağırlığının düzeyi için, siyasete dair bir şaka ve satir ise bunu unutmamak gerekiyorki yeni hükümetin bir formül üzerinde kurulması meselesi öyle kolay bir mesele değildir. Öyle görünüyor ki Iraklılar tek başlarına hükümet kurmak için ortak bir anlaşmaya varamıyorlar ve meseleleri tek taraflı hale getiremiyorlar. Yani Iraklılar ister istemez ABD'nin yardımına mecbur kalıyorlar. Şunu da bilmek gerekiyorki, Iraklıların tek başlarına hükümet kuramayacaklarını anlayan ABD kendisini meseleyi çözecek taraf olarak sürece katmak zorunda kalıyor. ABD'nin sürece katılımı da ılımlı bir kartılım olacaktır ve bütün tarafların bir nevi anlaşmaya

“Compromise” varması için olacaktır. Taraflar ise anlaşma için ister istemez birbirlerine ödün vermek zorundalar.

ABD Büyükelçiliği'nden Federalizm konu- lu seminer

Başkan Barzani: “Etnik
ya da mezhebi temelli bir
sistem ülkeyi parçalan-
maya doğru götürür”

Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesut Barzani, Irak'ın totaliter, merkezi, mezhebi ya da etnik temelli bir sisteme dönmesi durumunda bu ülkenin parçalanmaya doğru gideceğini belirtti.

Kerkük'ün Kürdistan kimliği konusunda Barzani, hüküm meclisi döneminde Kerkük konusunda ılımlı davranışlarını ama artık Kürtlerin Kerkük konusunda geri adım atmayacağını belirtti.

El Hayat Gazetesine konuşan Barzani, ABD'nin Irak'tan çekilmeden önce ülkedeki tarafların bir çözüme ulaşmaması durumunda derin ve uzun sürecek sorunların yaşanacağını anlaşılmaması gerektiğini ifade etti.

7 Mart seçimlerinin sona ermesinden sonra meydana karışık dönem konusunda Barzani, bu dönemin zor bir dönem olduğunu ve bu dönemden çıkmanın yolunun anayasa ve seçimin sonucuna saygı duymak olduğunu ancak 91 milletvekili alan Allavi'nin hükümeti yönetme kapasitesinden şüphe ettiğini belirtti.

Başkan Barzani'nin bu ifadelerini yorumlayan Kürt parlamenter Dr. Mahmut Osman, Allavi'nin seçimleri kazanan taraf olduğunu, onun hükümeti kurmak için çaba göstereceğini; İslami, bölge ülkelerin, ABD ve hatta İngiltere'nin de Allavi'nin hükümete katılmasını istediğini belirtti.

Osman, Allavi'nin hükümeti teşkil etmede başarısız olacağını ve Allavi'nin hükümeti kurması gerektiği yönünde düşünen tarafların öne sürdüğü gerekçelerin de boşa çıkacağını söyledi.

Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesut Barzani, daha önce New York Times gazetesinin kendisiyle yaptığı bir röportajda Irak'ın totaliter, merkezi, mezhebi ya da ırk temelli bir sisteme dönmesi durumunda Irak'ın parçalanmaya doğru gideceğini belirtti. Barzani, aynı görüş ve düşüncelerini El Hayat gazetesine verdiği röportajda da dile getirdi.

Başkan Barzani'nin Irak konusundaki bu düşünceler-

rini yorumlayan Kürt parlamenter Osman, son derece makul bir ifade kullanıldığını ve Başkan Barzani'nin anayasanın uygulanmasını istediğini belirtti.

Sünnilerin ve Şiiilerin birden fazla bölgelerinin olabileceğini ancak özgürlükler konusunda Kürdistan Bölgesi'nde olduğu gibi Sünniler daha fazla özgürlük verilmesi gerektiğini ve Bağdat'ın da herkesin başkenti olduğunu belirtti.

Son seçimler de Sünnilerin Sünnilere, Şiiilerin Şiiilere ve Kürtlerin de Kürtler oy verdiğini belirten Barzani, bunun Irak'ın bölgelere ayrılması gerektiğinin kanıt olduğunu ve Bağdat'ta özellikle Sünni ve Şiiiler başta olmak üzere herkesin oy aldığını söyleyerek, herkesin kendi bölgelerinde en fazla çoğunluğu elde ettiğini, örneğin Anbar'da bir Şii'nin çıktığına dair örneğin olmadığını, bir Kürd'ün Sünni bölgesinde çıktığına dair bir örnek olmadığını ve aynı şekilde bir Sünni'nin de Ammare'de bir Şii'nin çıktığında dair örnek olmadığını belirtti.

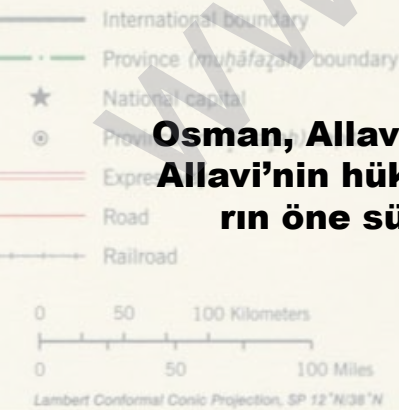
Kerkük konusunda da konuşan Kürdistan Başkanı, Kürtlerin Kerkük konusunda artık hiçbir şekilde ılımlılık göstermeyeceğini ve Kerkük'ün kimliği konusunda hiçbir şekilde geri adım atmayacaklarını ve 140. Madenin de meselenin çözümüne dair açık çözüm getirdiğini belirtti.

Barzani, anayasanın dışında olan hiçbir çözüm istemediklerini söyledi.

Öte yandan, ABD büyükelçiliği, Irak'ın güneyi için Zifar, Musenna ve Misan'ın içinde olduğu federal bir bölgenin teşkili konusunda bir seminer düzenledi. Seminerde federal sistemde yetkilerin dağıtımından bahsedildi ve ABD ile Irak karşılaştırıldı. ABD'li eski üst düzey yetkili Colman tarafından sunulan Seminerden son üç kentten yetkilileri ile görüşüldü.

Irak anayasasına göre üç ilin halkının çoğunluğunun istemesi durumunda federal bölge oluşturulabilir.

Osman, Allavi'nin hükümeti teşkil etmede başarısız olacağını ve Allavi'nin hükümeti kurması gerektiği yönünde düşünen tarafların öne sürdüğü gerekçelerin de boşa çıkacağını söyledi.

“Türkiye ekonomik açıdan Irak Kürdistan Bölgesine ihtiyaç duyuyor”

Hazırlayan: Muhammed Tahir

“Her ne kadar da Kürdistan Bölgesi'nin herşeyi temin etmeye gücü yetmezse de, Türkiye'nin dışında kendisi için alternatif bir ülke bulabilir”

Bu söz, Türkiye'nin Kürdistan Bölgesi karşısındaki tutum değişikliğinden bahseden üniversite hocası ekonomist Musa Muhammed'e ait.

Musa Muhammed, Türkiye'nin Kürdistan Bölgesi'ndeki çıkarlarının çok olduğunu bu-

nunla birlikte, Türkiye'nin bu çıkarlarını elde etmek için siyasi, sosyal ilişkileri ve hatta kültürel ilişkileri de ekonominin hizmetine sunduğunu belirtiyor.

Muhammed: “ Kürdistan Bölgesi, Türkiye için Irak'a ve Arap ülkelerine ulaşmak için bir kapıdır” diyor ve sözlerine şunları ekliyor: “Kürdistan değil petrol denizi belki petrol okyanusudur. Türkiye de bundan habersiz değildir”

Türkiye, Irakla olan ticaret hacmini 25 milyar dolara yükseltmek istiyor.

Ekonomi uzmanı Musa Muhammed, Kerkük petroleri hakkında şunları söylüyor: "Kerkük petroleri günde 50 milyon dolar civarında Türkiye yoluyla dünyaya gidiyor. Türkiye'nin bunda büyük bir karı var"

Türkiye'nin Kürdistan Bölgesi ile uzun vadeli çıkarları olduğunu söyleyen Muhammed, Irak gazını Avrupa'ya bağlayacak olan Nubucco projesinin Kürdistan Bölgesi üzerinden Türkiye'ye gideceğini belirtiyor.

Kürdistan Bölgesi ile Türkiye arasında üç milyar dolara ulaşan ticaret hacmine değinen Muhammed, Türkiye'nin daha önceden uzun bir süre bölgede kaldığını belirterek İran ile Suriye'nin de rekabete girmesiyle beraber bazı şeyleri feda etmek zorunda kaldığını ve tutumun değişikliğe gittiğini belirtti.

Bu ilişkilerin Kürdistan Bölgesi'nin de çıkarına olduğunu belirten Muhammed, bölgenin henüz her şeyi üretme seviyesinde olmadığını bundan dolayı kalitesi diğer komşu ülkelerden daha iyi olan Türk mallarından istifade edebileceğini belirtti.

Muhammed, Türkiye'nin AB'ye üye olmasıyla beraber Bölge'nin 700 km sınırla Avrupa'ya komşu olacağını ve Arap ülkeleri için bir kapı olacağını belirtti.

Dengelerde sorunlar yaşandığını belirten Muhammed, dengelerin Türkiye lehinde olduğuna işaret ve dengelerin oturması için uygun bir ekonomik siyaset takip etmek gerektiğini ifade etti.

Ekonomist Musa Muhammed, eşya yerine eşyayı yapan teknolojinin ithal edilmesi gerektiğini ifade etti.

R KAPISI

YERLİ İLAÇ ÜRETİMİNDE BÜYÜK BAŞARI: AWAMEDİKA

Yerli uzmanlardan uluslararası standartlarda ilaç üretimi için modern girişim: "Amacımız halka hizmettir"

Geçmişini yakın bir dönemle dayanan Üretim dayalı ilaç şirketi Awamedika, Kürdistan Bölgesi'nde uluslararası standartlarda ilaç üretme konusunda çok iddialı olduğunu düşünüyor. Uluslararası standartlarda uzman yönetici ve bilim adamlarından oluşan Awamedika, kurulduğu 2009 yılından itibaren, kendilerini kanıtladıklarını, hükümetten destek aldıklarını, halkın ilgisini aldıklarını belirtiyor.

Bu şirketin kuruluşu ne zaman dayanıyor?

Bu şirket 2004'te kuruldu. Biz İsviçre'deydik ve birkaç arkadaşla orada bazı çalışmalar yaptık. Bir proje dâhilinde işlerimize başladık ve proje 2005'te şekillendi. Projemiz tamamıyla hizmet amaçlıydı ve ülkemize giren yanlış ilaçların önünü kesme hedefimiz vardı. 2006'da ülkeye döndüm ve bunu başta Başbakan Neçirvan Barzani olmak üzere bölgedeki yetkililere ilettim ve gerekli desteği aldık. 2006'nın 7. Ayında bazı Türk şirketleriyle yapımaya başladık ve 2009'un 10. Ayında Sayın Neçirvan Barzani açılışını yaptı. Bünyemizde tablet, kapsül, krem, merhem ve kalite kontrol bölümleri var. İlaçlar testten geçiriliyor ve uluslararası standartlara uygun hale getiriliyor. İlaçlar halka ulaştırılmak üzere piyasaya sürülüyor. Paketleme ve pazarlama bölümlerimizde birkaç diğer bölümümüzdür. Bir de şunu unutmamak gerekiyor ki ilaçların nasıl kullanılacağına dair Arapça, Kürtçe tanıtımlar var.

Sağlık Bakanlığının size yardımı ne kadar?

Bakanlıkla ilişkilerimiz son derece iyi. Sayın Tahir Hewrami ile çok yakın diyalogumuz ve koordinasyonumuz var. Birbirimizden haberdarız ve karşılıklı bir destek söz konusudur. Kendisi bizim bu projemizi çok yakından takip ediyor ve bizi biliyor. Açıkça söylemek gerekirse bizim bu faaliyetimize çok sevindiler. Bize lazım olan bazı ilaçlar için liste gönderildi ve biz de gerekli ilaçları kendilerine hazırladık.

Bölgede bu çapta başka şirket var mı acaba?

Bu ilktir ancak Süleymaniye'de de bazı şirketler açılacaktı. Biz bu tür üretime dayalı şirketlerin olmasını istiyoruz. Ebeteki açılacak yerler uluslararası standartlara uymalı. Bizim amacımız sağlık açısından halkımıza hizmet etmektir.

Şirketinizin düşük kalitenin önüne ne kadar geçebilir?

Piyasadaki ilaçlar yeteri düzeyde kaliteli olmazsa da hasta alıyor. Ancak bizim üretimimizde kalite esastır. Bizim ilaçlar alınıyor. Bunu bir nevi hizmet olarak yapıyoruz.

Biz kötü olan ilaçların önüne geçmeliyiz.

Acaba üretilen ilaçlar sadece iç piyasa için mi yoksa dışarıya da çıkarılıyor mu?

Hiçbir ilaç dışarıya gitmiyor. Bu basit bir olay değildir. Daha çok aşama kat etmek gerekiyor. Bağdat'ta sağlık bakanlığı tarafından bünyemizdeki bütün ilaçların üretimi için gerekli yetkileri aldık. Zaten gerekli tescil de Bağdat tarafından yapılmalı. Bağdat'ın onayladığı bütün işlemlerden sonra ürünlerimizi piyasaya sokuyoruz. Ürünlerimizin uluslararası standartlarda ve kalitede olması onları da sevindirdi.

Son Zamanlarda birkaç ürün daha ürettiğinizi duyduğum.

Evet. Doğru. Bizim ilk ilacımız ağrı kesici idi. İkinci ilacımız ise gırtlak ve mide hastalıkları içindir. Üçüncü ilacımız vitamin katkılı bir ilaçtı. Bunun gibi ürettiğim ve üretimini yapmayı planladığımız başka bazı ilaçlar daha var. Bakteriyele ilaç üretimini, romatizma hastalıklarını engellemek için ilaçlarımız olacak. Ortopedik ve psikolojik hastalıklar için de ilaç üretimimiz olacak.

Çalışanlarınız hepsi Kürtlerden mi oluşuyor?

Maalesef bölgemizde teknolojiyi kullanacak yetişmiş insanımız yok. Makineleri kullanmak basit değil ve bu konuda bilgi sahibi değiller. Çalışanlarımız kendi alanlarında uzman kişilerdir. Kürt çalışanları eğitiyorlar ve yavaş yavaş öğreneceklerdir. Halkımızın tecrübe kazanmasını amaçlıyoruz.

Sizin ürettiğiniz ilaçlar ile piyasada var olan ilaçlar arasındaki fiyat farkı konusunda ne düşünüyorsunuz?

Sizde biliyorsunuz ki ucuz ilaç iyi olmayan ilaçtır. Mevcut piyasada bulunan ilaçlar taklit ilaçlardır ve ucuzdur da. Bununla beraber faydalı da değildir. Sevinierek söylüyorum ki bizim ilaçlarımızın Avrupa'da ve diğer gelişmiş yerlerde üretilen ilaçlardan farkı yoktur. Bundan dolayı da biraz pahalıdır.

Kürdistan Bölgesi'nde kalite kontrolü hakkındaki düşünceniz ve çabanız nedir?

İşe ilk başladığımızda bir kalite kontrol ünitesi kurulması için sayın Neçirvan Barzani ile toplandık ve kendisinin de onayıyla KEMCA adını verdiğimiz bir ünite kurduk. Kürdistan Bölgesi'nde böyle bir ünitesinin olması bizi ve herkesi çok sevindirmektedir. Bununla, ilaçların testini yapıyor ve gerçek kalitesini öğreniyoruz.

İlaç üretimine dayalı şirket ne kadar mal oldu?

Yaklaşık 50 milyona mal oldu.

Çeviri: Haydar Akın**Awamedika Müdürü Dr.Berham Resul'ün profili**

Süleymaniye'de doğdum. 1968'de Bağdat Üniversitesi'nin Eczacılık bölümünü bitirdim. 1975'te İsviçre'de tıp okudum. Yine aynı ülkede tıp alanında çok önemli olan bir merkezde 25 yıl boyunca çalıştım. Daha sonra Doçent Dr. Oldum. İpsala Üniversitesi'nde eczacılık ve tıp dersleri verdim. Bir ilaç üretimi konusunda bize teklifte bulunuldu ve çok başarılı bir çalışmaya yaparak olumlu ilaçlar yaptık. Bu, 1996 yılına denk geldi ve bu sene ilk ilacımızı ürettik. Çok kaliteli bir ilaçtı ve uluslar arası bir başarı elde ettik. Avrupa'da kendilerini yetiştirmiş çok sayıda insanımız var ve bütün bunlara kapılar açıktır. Kürdistan Bölgesi hükümetinin de onlara destek vereceğine inanıyorum.

GÜLLÜOĞLU Erbil’de Kürdistan Halkının hizmetinde

Güllüoğlu Baklavaları, 1871’den beridir devam eden ve bugün büyük bir kurum ve bir marka haline gelmeyi başarmış ve dünya çapında ürünlerini insanların hizmetine sunabilen bir kurum. Güllüoğlu şimdi Kürdistan Bölgesi’nde, Kürt halkının hizmetinde ve ürünlerini halka sunuyor.

Güllüoğlu Antep’te başladığı işini şimdi dünya çapında insanlara sunuyor. Güllüoğlu 60 yıldır istanbul’da hizmet veriyor.

Erbil’de açılan Güllüoğlu’nun planlarıyla ilgili olarak kurumun yetkilileriyle görüştük.

Bakalava işine ilk olarak Antep’te başlanıldığını ve 60 yıl önce İstanbul’a taşındığını söylüyor Erbil Bayisi.

Erbil Bayisi, Güllüoğlu’nun sahibi Nejat Güllüoğlu’nun, markayı dünyanın çok sayıda yerine taşıdığını ve şuanda Güllüoğlu’nun yurt içinde ve dışın-da çok sayıda şubesinin bulunduğunu söylüyor.

Aslen Diyarbakırlı olan Erbil bayisi Ömer Ökten, 60 metrede ve majidi mallda yerlerinin oduğunu ve bu şubelerini Kürdistan Bölgesi'nin her yerinde yaymak istediklerini belirtiyor.

Erbil bayisi Ökten, Irak'ın diğer yerlerinde de bayi açacaklarını belirtiyor.

Irak hakkında bazı endişeler olduğu söyleniyordu ancak ben herhangi bir endişe yaşamadıklarını belirtiyor Ökten.

Erbil'e yerleştiklerinde çok sıcak karşılandıklarını belirten Erbil bayisi Ökten, bunu herkese anlattıklarını ve artık insanların burada yatırım yapmak istediklerini söylüyor.

Baklava ve çeşitleri daha çok ramazanda satılıyor diyen Erbil bayisi Ökten, çeşitlerini arttıracıklarını ve ustalarının çok çeşit yaptıklarını ve halkın da bundan

memnun olduğunu belirtiyor.

Yatırım konularında ise yasal esnekliklerin olduğunu belirten Erbil bayisi, bölgede kolaylıklar yaşadıklarını belirtiyor.

Halkın yakınlığından memnun olduğunu belirten Erbil bayisi, Erbil ile doğduğu D.Bakır arasında bir fark olmadığını söylüyor.

Erbil temsilciliğini yaptığını ifade eden Erbil bayisi, herkesi yatırım için teşvik ettiğini belirtiyor.

Baklava fiyatlarının markaya bağlı olduğunu ancak fiyatlarının yüksek olmadığını bunun yanında çok kaliteli ürünlerinin olduğunu ABD ile bura ürünleri arasında farklılık olmadığını ifade ediyor.

Kürt-Türk Dostluğu konusunda çalışmak gerektiğini belirten Erbil Bayisi, şunda ilişkilerin her iki taraftan da geliştirmekte olduğunu ifade ediyor.

Güllüoğlu Erbil'de iddialı

Faruq Refiq: "Aydınlar siyasi ve sivil özgürlükler konusunda dikkatli araştırmalar yapmalı"

Yazar ve aydın Faruq Refiq, Kürdistan'da ciddi ve önemli seslere kulak verilmediğini, bunun bireyin özgür olmasını beraberinde getirdiğini bu mesele üzerinde durmanın aydınlar ve düşünürlerin işi olduğunu ve onların özgürleri destekleyenlerin başında olması gerektiğini düşünüyor.

Bir süre önce hazırlamış olduğunuz bir program Kürdistan TV’de yayınlanmadı. Bunun nedeni neydi?

-Benim Kürdistan TV’de ‘‘Siyaset Sanatı’’ adı altında bir programım var ve bu program Pazartesi günleri yayınlanıyor. Programım şimdiye kadar 13-14 bölüme ulaştı. Ancak en son programım yayınlanmadı ve bu konuda haberdar da edilmedim. Kontak kurdum ve bana yayınlanmayacağı söylendi. Güya programla ilişkiz bir bölümümüz. Progalardan birinin ismi ‘‘Değişim Süreci’’ diğeri ise ‘‘Küresel Değişim Paradigması’’ Kanalla kontak halindeyim ve bana yayından kaldırılan iki bölümün sansürsüz bir şekilde yayınlanacağı söylendi. Ancak burada önemli olan şu; ortada bir sansür var. Bir diğer anlamda biri kalkıp neyin nereye Kadar olduğuna karar veriyor. Yani sansür olduğunu söylüyoruz. Bu hepimizin özgürlük için savaştığımız bir zamana denk geldi. Olanlar, Kürdistan TV’nin bir kurum anlayışıyla hareket etmediğini işaretidir. Eğer bir sorun varsa sorunun muhatabıyla doğrudan konuşulmalıdır. Ve programı yayımlayacaklarını söylemeliler. Haberdar edilmedim ve insanlar programı takip ediyor. Bu uygulama kurumsal olmayan bir uygulamaydı. Geçmiş kırk yıl boyunca özgürlükler için savaşımdık ve sorunlarımız üzerinde akıllıca durmak için mücadele verdik.

Bu tür uygulamaların Kürdistan Bölgesi’ndeki demokratik sürece etkisi nasıl olur?

Ben 30 yıldır bu alanda mücadele veriyorum

ve 12 kitabım var. Bundan dolayıdır ki programımın yayınlanmaması benim için o kadar sorun değil. Benim düşüncelerimi sunabileceğim başka bir kanal var. Ancak şunu sormak gerekiyor: eğer bana bu yapılıyorsa gelecek nesillere ne yapılır? Yeni okuyan gençler ne yapılabilir? Sadece benim karşılaştığım bir durum değildir. Böyle uygulamalara mazur kalan çok kişi var. Bu tür uygulamaların önüne geçilmeli. Çünkü bizim önümüzde daha büyük şeyler var. Kürt toplumunda siyasi ve kültürel hayat konusunda üzerinde konuşulması gereken bazı projeler var. Bunlar özgür düşünce olmadan olmaz. Bu, bir yazarın programının engellenmesinin riskli olduğunun bir işareti. Eğer biz bu gibi uygulamalar karşısına sessiz kalırsak, daha büyük uygulamalar karşısında da sessiz kalırız.

Kürdistan’da ifade özgürlüğünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

‘‘Kötümser, bardağın boş yanını görür; İyimser ise bardağın dolu yanını görür’’ diye bir söz vardır. Ben Kürdistan’a döndüğüm zamandan bu yana, hep bardağın dolu yanını gördüm. Özgürlük alanını genişletmeliyiz. Ancak ne yazık ki var olan özgürlükler beklentilerimin aşağısında. Ben ve benim gibiler konuşabilir ancak TV’ler kapılarını kapatır. Bu da özgürlüğün Kürdistan’da ne manaya geldiğini yeniden gözden geçirmeye itiyor insanı.

Aydınlar özgürlüklerin genişletilmesi yolunda nasıl bir rol üstlenebilirler?

Benim düşünceme göre aydınlar başarılı bir rol üstlenmelidir. Bu da ısrarlı olma ve özgürlükler konusunda ikeli olmayla olabilir. Aydınlar, özgürlük, siyasi özgürlük ve sivil özgürlükler üzerinde çok dikkatli çalışmalı. Özgürlük olmadan kültürel, siyasi ve fikri başarı sağlanamayacağından özgürlük mefhumunun kendisi üzerinde ısrarla durulmalı.

Kerkük Irak'ın "Kültür Başkenti" oldu: "Sanatçılar umduğunu bulamadı"

Hazırlayan: Javin Şali

Her ülkede olduğu gibi, Irak'ta her sene bir il, ülkenin kültür başkenti oluyor. Irak'ta gelenek haline gelen bu durum sayesinde, Kerkük ülkenin bu seneki kültür başkenti oldu. Kerkük, 15.04.2010'da Irak'ın kültür başkenti olarak seçildi. Bu amaçla kentte çok sayıda etkinliğe imza atıldı. Kentin yıllarca karanlık duran yüzü, bu defa farklı bir etkinliğe sahne oldu. Halk bundan son derece memnun olmakla beraber şu soruyu da sormaktan geri durmuyor: Bu seçimin arkasında bulunan sebep neydi?

Bir diğer soru da şu: Acaba bu durum Kerküklü aydınlar tarafından nasıl yorumlanıyor?

Konuyla ilgili olarak bilgilerine danıştığımız aydın ve yazarların görüşlerinden etkinlikle ilgili yorumlar alıyoruz.

Bizlerine danıştığımız Dana Askeri, Kürdistan Bölgesi'nin her kentinde böyle bir etkinliğin düzenlenmesinin aydınlar açısından çok önemli olduğunu ve bunun bir nevi aydınların artık önemi üzerinde durulduğunun bir işareti olduğunu belirtiyor. Askeri: "Elbetteki eğer siyaseti bunun dışında tutarsak gerçek amaca ulaşılmış olur. Herkesin bildiği gibi Kerkük, Irak'ın üzerinde anlaşmazlık olan bir kenti olarak sayılıyor. Böyle bir durumda, Kerkük'ün kültür başkenti olarak seçilmesi bizde şüphe yarattı. Bu etkinlik için çok az bir para harcandı. Bir diğer taraftan, kurulan merkezlerde Kerküklüler adına yapılan güya kültürel etkinliğin kültürel etkinlikle ilgisi yoktur. Bir diğer taraftan bizi büyük şüpheye düşüren önemli bir durum daha var ki o da etkinlikle ilgili olarak hiçbir kültür kurumu ile bağlantı kurulmamasıdır. Bağdat'tan kültür kurumlarını bize

satmaya çalıştılar. Böyle bir etkinlik için Kerkük'te kültür kurumlarıyla ilişki kurmaları gerekiyordu. Ancak onların 15.04. te yaptığı gösteri sadece kendi hesapları üzerinde yapılan bir gösteriydi. Eğer mesele bu şekilde geçiştirmelerle yapılıncaksa bunun hiçbir etkisi olmaz. Mesele siyasi bir mesleden öteye bir mesele olmaz. Kerkük'te kurumlara önem vermedikleri açık bir şekilde görülüyor." Diyor.

Bir diğer yazar Yusuf Lafif, Kerkük'ün Irak'ın çok kültürlü küçük bir örneği olduğunu ve bu sadece edebiyatta kültürde ve sanatta Mısır ve başka Arap ülkelerinden hiçbir yere uymamalarını beraberinde getirdiğini söylüyor. "Kerküklü sanat gruplarından Fazıl Azavi, Serigon Poles, Zuhdi Davdy, Jalil Kays ve tekte ise Mamoste Şukr Mustafa, Mala Jamil Rojbayani ve metinde Latif Hamid, Latif Halmat, Ferhad Şakeli ve daha onlarca... sanatçılardan Dr. Fazıl Jaf, Methed Kakeyi, Ali Merdan ve diğerleri, Kerkük'ün sanat mozağini oluşturuyorlar. Bana göre bunların hepsi daha önce vardı. Ancak neden Bağdat'ın bunlara saygısı yok? Bunun sorulması gerekiyor. Bütün bunların arkasında siyaset var. Bende Kerkük'e saygı bu kentte sanatın ve edebiyatın canlandırılması için bir matbaa kurulmasıdır." Yazar Yusuf Lafif.

"Kerkük'ün diğer kentler gibi kültür başkenti olmaya hakkı vardır. Çünkü Kerkük, sanatta, edebiyatta ve kültürde her zaman önemli şahsiyetler çıkaran bir kenttir. Kerkük'ün kültür başkenti olması memnuniyet verici olmakla beraber, ilgili proje için ayrılan 150 milyon doların bir matbaa için ayrılması çok daha mantıklı ve iyi olurdu" diyor yazar Mu'tasim Salayi.

GÜNEŞ, ZAGROS 'TA KUTSANDI

Beni saadet erdem

İnsanlar her şeyden önce ortaya çıktıkları toplumsal ve kültürel ortamın ürünüdürler. Bu nedenle insanlığın uygarlığa geçmesiyle birlikte ortaya çıkan mitolojiler de , o dönemin üretim ilişkileri ,gelenek ve görenek ,inanç gibi kültürel yapılanmasıyla ilgilidir . Bu nedenle uygarlığın gelişimini ve mitolojileri tanrı ve tanrıçalarla, krallar arasındaki efsanevi olaylar birde, efsanevi kahramanlara ait öyküler oluşturur.Kürt mitolojisinde kürt kralı nemrut ile H.z İbrahim efsanesi, Nuh tufanı, Gılgamış, Demirci Kawa gibi mitoslarla ilgili anlatılar bulunur.

Batılı bir çok araştırmacı ve yazar tarafından yazılmış olan eserlerde tarihin ekonomik, sosyal ve siyasi gelişmelerin, insanlığın ilk yerleşim yeri olan Mezopotamya' da temellerin atıldığı ve sonraları çevre halklara giderek dünyaya yayıldığıdır. Kürt halkının öncüleri Guti 'lerin bugünkü torunları kürtler,

atalarından aldığı güneş sevgisi ve mitolojide çok önemli yer tutan tufan efsanesi de cudi dağında noktalanırken

Mezopotamya'ya yerleşmiş huriler, kültür ve sanat etkinliklerini anadolu toplumuna ,

özellikle Mitanilerin Anadolu'yu Mezopotamya ülkesine bağlayan uygarlık alışverişinde inanç kaynaşmalarında aracılık ederlerdi. Gutiler ve onların devamı olan huriler, mitaniler, urartular, medler

bu çabanın yaratıcılarıdır.

Çok eski çağlarda insanları yok etmek amacı ile tanrı tarafından büyük bir tufan yapıldığı hikayesinin yalnız kutsal kitap Tevrat' ta yazılı olduğu biliniyordu ancak geçen yüzyıl içinde yapılan kazılarda çıkan Asur kralı Asurbanipal' ın kütüphanesi içinde bir tablette de aynı hikaye okununca büyük bir şaşkınlık yaşanmış ve bu inanç kökünden sarsılmıştır.Gılgamış destanının son kısmını oluşturan bu hikaye ölümsüzlüğü arayan Gılgamış' a tufandan kurtulup tanrılar tarafından ölümsüzlük verilen Utnapiştım (Nuh) tarafından anlatılmıştır. Bu araştırmaların en heyecan uyandıran sonuçları Filistin' de değil , Mezopotamya'daki kazılardan gelmiş olmasıdır. (Muazzez İlmiye Çığ)

Ünlü araştırmacı tarihçi B.Hrozny' nin bilgilendirdiği kadarıyla, Yukarı Mezopotamya' dan Hindistan'a daha çok tanrı ve tanrıçalar ihraç edildi. Yunanistan'da dahil Anadolu'yu etkileyen Yukarı Mezopotamya uygarlığıdır. Araştırmalar ilerledikçe anadolu uygarlıklarının tümünde ve özellikle Hititler' de var olduğu saptanan mitos ve ritusların çoğunun yukarı mezopotamya halklarından hurilere ait inançlardan ve bu inançlara bağlı efsanelerden oluştuğu anlaşılıyor.

Babil mitolojisinde belirtildiği gibi ilk yaratılan insanın isminin "Lulu" olduğu

belirtilir. Bu isim geçmişten beri zagros dağlarının orta kesiminde yaşamakta olan ve dünyanın en eski devletini “Kamması” adlı krallarının egemenliği altında kuran bir kürt aşiretinin adıdır. Gılgamışın atası ve Tufan’ ın baş aktörü Sümerli Zisudra’ nın , Babili karşıtı Utnapiştim (Nuh) efsanelerde Nuh peygamber kral olarak geçer.

Mitolojide önemli yer tutan ay tanrısı Sin, Fırat üzerinde dolaştığında bu nehrin suya doydğu yazılmıştır. Yazıtlarda Harran’ da Sin’ in yeryüzündeki vatanydı. Fırat ve Harranı, Sin seçmişti kendisine .Bilindiği gibi Sin’ in ünlü mabedinin kalıntıları da Harran ovasında bulunmuştur. Ahdi Atik’ in cennetinin van gölü kıyısındaki Aden’ de yer alması bu cenneten çıkan iki ırmağın Dicle ve Fırat oluşu, Babil’ deki kuleden dört kartalın kanatları ile gökyüzüne çıkıp efsanevi kürt kralı nemrutun tanrıyla savaşması insanlık tarihinin bu yörelerde Mezopotamya’ da başladığının açık bir şekilde kanıtlar.

(Kürtler’ de su ve ateşin kutsallığı)

Ateş kültü, Kürt mitolojisinin ürünü olarak görüldüğü gibi, kendinden sonraki inanç sistemlerini fazlası ile etkiler.

Nevroz efsanesinin de, Avesta ile çok sıkı bir ilişkisi vardır. Bunun yanı sıra Newroz’un en önemli figürü olan ateş dinlerin önemli bir bölümün de kutsaldır. Zerdüştininde ateş iyinin koruyucusu ve bağımsızlıktır; aynı zamanda Kava’nın ateşi bizi ister istemez Dehak’a karşı kazanılan zaferin, ateşi yakılarak mitolojide tanrısal varlık arasında bir bağ olduğunu kanıtlar. Mezopotamya’ da çok önemli uygarlıklar kuran Sümerler tarafından 21 Mart’a anlam yüklenerek, baharda festival boyunca tabiatın yeniden canlanışı şerefine büyük ayinler, törenler organize edilir. Bereket tanrısının her yıl dünyayı canlandırma ve yeniden doğuşu nedeniyle kutlamalarda bulunulur.ÜÜÜÜ

Sulara saygı gösterme ve kutsallık ver-

me geleneği Gutiler’den başlayarak, tüm Kürt toplumlarından, aralıksız günümüze dek sürmüştür.Babil’ de Hamurabi’ nin çıkardığı yasayla, “Şayet bir kimse, diğer bir kişiyi kötölemiş olurda, savını kanıtlayamasa, aleyhine suç isnat edilen kimse firat nehrine gitmeli ve sulara dalmalıdır. Eğer nehir onu alırsa, dava eden o kişinin evini alabilir. Ama Fırat o kimseyi suçsuz olarak gösterir, sağ bırakırsa, kötülük isnat eden ölmeli nehre dalmış olan kimse kendisini kötöleyen kimsenin evini almamalıdır.”

Kürt uygarlığında akan suyu kutsamak ve kurban sunma geleneği günümüzde de devam etmektedir. Kırsal kesimde yaşayan kürtler de hala su içerken yere çömelinir ve sağ elle baş tutularak saygılarını göstererek sürdürüldü.

Ancak Yukarı Mezopotamya’ da çok tanrılı dinler döneminde tanrı kral insan ve doğa ilişkilerine mekan olmakla birlikte bilimin ve uygarlığın ana merkezi olmuşsa da, insanlığın tarihine ışık tutacak olan bulgular ve tarihi sitelerin sular altında bırakılması, felaketinin yanı sıra kürtlerin ataları ile bilgiler de, bazı araştırmacı yazarlar ve tarihçiler tarafından tahrif edilmektedir.ÜÜ

Geçmiş efsanelerin mistik ve felsefe tadında olmasının bir nedeni de, yöre halkının uygarlıktan bu güne mitolojik kültürüne ve inancına sıkı sıkıya bağımlı oluşunun önemi büyüktür fakat bugüne kadar nelerin kendisine ait olduğunu bilmeden de yaşamıştır. Bu büyük mirasın köklülüğüne rağmen ,zenginliğinin farkında olmadan yaşaması varolan hazinelerin bir çoğunun yitip gitmesine de neden olmuştur.

Bu durumda Kürt mitolojisinin tarihinin berraklaşması, Sümerler’ in kökenini ve Mezopotamya’ ya ne zaman ve nasıl geldikleri üzerine soruların yanıt bulmasındadır.

Merg Galeri... Kürt sanatçılar için yeni ve farklı bir kapı

Merg Galeri, çalışmalarının başında modern ve çağdaş bir galeri olarak ortak bir resim sergisine imza attı.

Nisan ayında açılan resim sergisinde 30 ressamın çalışmaları var. Kürdistan'dan çok sayıda tanınmış ressamın açılışına katıldığı resim sergisine halkın da yoğun ilgisi vardı. Galeriye katılan sanatçılar, bu galerinin Kürdistan'ın bütün sanatçıları için ümit verici olduğunu ve serginin kalitesinin gelecek sergilerde de korunması temennisinde bulduklarını, profesyonel sanatçıların doğrudan katılımlarını beklediklerini ve onların sadece bir tablo göndererek halktan uzak durmamalarını istediklerini söylüyor.

Merg Galerisi'nin sahibi sanatçı Hamit Jamal, Merg Galeri'nin Kürt sanatçıların

çalışmalarını sunabilecekleri yeni ve modern bir kapı açtığından bahsediyor. Jamal: "Böyle bir dönemde Merg Galerisi'nin açılması sanatçıların düşüncelerini somut hale getirmeleri için bir diğer kapıdır." Galeri içindeki çalışmaların düzeyi hakkında Jamal: "Merg Galeri, bugün dünyanın yaşadığı sorunların bir ifadesi olma ve bunların çözüm yollarının nasıl olması gerektiğine yönelik düşünce hayatının resme aktarımını içine alıyor. Farklı kültürümüzle de insani ve evrensel medeni değerlerin oluşturulmasına katkıda bulunuyor." Dedi.

Galerinin önemli bir özelliği tanınmış ressamların tablolarına yer vererek, ressam olma yolunda çalışmalar yapan nesli teşvik etmesiydi. Katılımcılar, bunun galerinin ilerlemesi için çok önemli olduğunu ve gelecek için ümit verici olduğunu düşüncesinde hemfikir.

Farklı tarzlar sergisi

Bir tabloyla sergiye katılan sanatçı Ali Kerim, galerinin tarzı hakkında yaptığı değerlendirmede şöyle diyor: "Her galeri nasıl bir tarzda, ne çeşit tablo ve hangi ressamla sunum yapmakta serbesttir. Merg galerisi için tablo yolamam için beni aradılar ve tablonun hacminin

büyük olması isteğinde bulundular. Bende kendime ait bir tablo yolladım. Belli kendi eseri olan özgün sanatçılardan beklediler çalışmalarını. Eğer ressam kendisi de gelmemişse, katılımcılar ilgili tablonun kime ait olduğunu hiss ediyor. Bu da galerinin bu mesele üzerinde özellikle durması konusunda önemlidir. Bir diğer önemli nokta ise, katılımcının özellikle de farklı tarzı çabuk keşfetmesiydi. Tablolar ciddi anlamda iyi bir seviyedeydi. Böyle önemli bir çalışmada imzası bulunan Hamit Jamal'a da özellikle teşekkür etmek gerekiyor. Galeri, teknik olarak güzel bir şekilde düzenlenmiş. Belki de böyle bir galeri Kürdistan'da ilk oluyor. Bunun için çok zahmet çekildiği belli. Ancak galerinin mekân açısından uygun olduğunu düşünüyorum. Çünkü ses yankılanıyordu. Hâlbuki galeride ses yankısı olmamalıdır. Bunun için çözüm üretilmesi ümidini taşıyoruz.”

Bir diğer katılımcı Süleymaniye Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi hocalarından Vehbi Resul, galerinin çok önemli olduğunu ve bundan son derece memnun olduğunu dile getiriyor. Uzun yıllardır Kürdistan'da her yerden sanatçılar içine alan ortak resim sergisi açılmadığını ifade eden Resul, bu çalışmaların bu dönemde çok önemli olduğunu ve çalışmada emeği geçen özellikle Hamit Jamal'a teşekkür etmek gerektiğini ifade etti.

Heykeltıraşlığın ve Seramiği unutulması

Sergiye dair görüş ve düşüncelerini ifade etmeye devam eden Resul, sadece resimle yetinilmemesi gerektiğini heykeltıraşlığın ve seramiğin de önemli bir yerinin olduğunu ve bu gibi çalışmalarda bunlara da yer gerektiğini bu alanların unutulmaması gerektiğini belirtti.

Kerkük'ten çok iyi sanatçılar olmasına rağmen bazı zayıf çalışmaların da galeri de yer aldığını belirten Resul: “Bunu ne amaçla yapıldığını bilmiyorum ancak buna dair bazı niyetler olabilir. Bayan sanatçılar da fırsat verilmiş ancak ne yazık ki onlar bu fırsattan iyi bir şekilde yararlanmadılar” dedi.

Rubar Ahmed: “Kendi hayatımı ve ailemin hatını Bale Sanatına adadım”

Röportaj: Awat Muhammed Said

Bir hanım, her zaman Yeni Kürt sanatına dair bir düşünce geliştirmek istiyor. Rubar Ahmet... eğitmen, sanatçı ve cesur bir kadın. Erbil ve Süleymaniye kızlarına baleyi öğreten ilk kişi... Şimdi ise bale sanatına dair özel bir okul için çalışmalarını sürdürüyor. Ahmed, sanatıyla ilgili olarak, dergimizin sorularını yanıtladı.

***Bale sanatı, sahip olduğu önemle, Kürdistan Bölgesi'nde neden bu kadar gelişiyor?**

Bale dansının bütün dünyada büyük bir önemi var ve halkların medeni bir yüzüdür. Bu sanatın tarihi 500 yıl öncesine dayanıyor. Yani 1576'ya dayanıyor. Gençlerimizin bu sanattan payısız kalmaması gerektiğine inanıyorum. Bu sanat zor olmakla beraber özelliklerini korumuştur ve ben ile ailem kendisini bu sanata adadı. Bütün kurum ve kuruluşlar bu sanatın gelişmesi için çaba göstermelidir.

***Süleymaniye'de bale okulu açmanız konusunda size kim yardımcı oldu?**

Sanatçı eşim Niyaz Latif'le birlikte 1992'den beridir çalışıyoruz. Eşim bana destek veren ilk kişidir. Daha sonra sanatçılar ve aydınlar bana yardımcı oldular. Enver Karadağı, Abdullah Hamacan, Hawry Aziz diğer destekçilerim oldular.

***Gelecekle ilgili projeleriniz nedir?**

Yıllık festivallere hazırlanıyoruz. Bütün il ve ilçelerde sanatımızı halka tanıtmak istiyoruz.

Sanatçı Enver Karadağı ile birlikte bir proje üzerinde duruyoruz. Eğer maddi destek olursa en kısa zamanda buna başlayacağız. Enfal ve soykırım konusunda bir opera hazırlamayı istiyoruz.

***Kürt sanatında kadınların konumunu nasıl görüyorsunuz?**

Bu soru sorulduğunda her zaman farklılığın başladığını sezinliyorum. Eğer fırsat olursa, kadınların erkeklerden daha fazla hazırlığı var. Dizilerde, filmlerde, belgesellerde, kısa filmlerde ve tiyatrolarda kadınlar her zaman erkeklerden daha hazır bir konumdadır. Ben 1986 yılından beridir aralıksız olarak çalışıyorum.

Eğer sanatçının çalışması modern ve çağdaş değilse, çalışmayı yapmazsa kendisi için daha iyi olur.

Derya Khalid: "Şarkı hayatımın bir yansımasıdır"

Röportaj: Karwan Talat

Derya Khalid Kürt müziğinin kısa süre içinde, sesinin güzelliğiyle ün yapabilmiş bayan sanatçılarından biri. Khalid, yurt dışında yaşıyor ve sanat çalışmaları için zaman zaman ülkeye dönüyor ve şu sıralarda bir klip hazırlığı içinde. Sanatçıya, sanatıyla ve yeni çalışmaları ile ilgili sorular yönelttik.

Kendinizden kısaca bahseder misiniz?

25 yaşındayım yani 1985 doğumluyum. Süleymaniye'de doğdum ve Almanya'da yaşıyorum. Evliyim ve Dimane adında bir kızım var. Kızımın yanı sıra üç kardeşim var ve ben hepsinden daha büyüğüm. Erkek kardeşlerimin isimleri; Halo ve Hivi; kız kardeşimin ismi ise Rubar.

Şarkı söyleme sanatına ne zaman başladınız?

İlkokul beşinci sınıftayken ilgi duyduğum kemençeyi çalmayı öğrenmek için bir müzik kursuna gittim. Kursta düzenlenen bir festivalde çocuk temalı bir şarkı okumam istendi ve oldukça başarılı çıktım. Dinleyenler sesimin çok güzel olduğunu söyledi. Artık bu süreçten sonra kendimi şarkı sanatının dünyasında buldum.

Başta evdekiler olmak üzere size en fazla destek çıkan kimdi?

Ben işi sevdiğim için babam ve annem bana yardımcı oldular. Onların yoluyla da halkı tanıyabildim ve isteğim olan sanat dünyasına girdim.

Kemençeyi bırakıp sadece şarkı okumaya ağırlık verdiniz. Acaba bunun sebebi neydi?

Kemençeden vazgeçmiş değilim. Kemençeyi çalmasını da az çok biliyorum. Ancak çok iyi bir kemençeci değilim. Daha önceden de

bahsettiğim gibi kemeçle tanışmam festival aracılığıyla oldu. Sesimin sevilmesi beni şarkıya yöneltti.

İki klip çalışmanız var. Bunlar için size kim destek oluyor?

Kültür ve Gençlik Bakanlığı bir yere kadar bana yardım etti. İlk şarkının çekimleri de 07.04.2010'da sona erdi. Bu şarkıda avaz İbrahim Kahayat'a ait. Şarkıda Bahtiyar Farac'ın rolü var ve çekim çalışması ise Süleymaniye oldu.

Şimdiye kadar kaç albümünüz var?

Şimdiye kadar sadece bir albüm çıkarabildim. Ancak şimdi üzerinde durduğum iki şarkıyla birlikte sonuca ulaşan 7 sanat çalışmam olmuş oluyor.

Hangi şarkınız daha çok hoşunuza gidiyor yada sizin hayatınızı yansıtıyor?

Doğrusunu isterseniz karşılaştırma yapmak gerçekten çok zor. Hepsini seviyorum ve hepsinin zaman içinde kendine özgü bir tadı var. Ancak şunu diyebilirim ki "ifade edebilmek" benim için çok önemlidir. Çünkü şarkı benim hayatımın bir yansımasıdır.

Sizin bir süre şarkıdan koptuğunuz malum. Ancak şimdi iki şarkıyla sahneye yeniden giriyorsunuz. Bu dönüşünüzü bir açıklar mısınız?

Öncelikli olarak öğrenciydim ve bir de küçük bir kızım var. Biliyorsunuz ki çocukların anneliğe ihtiyacı var. Çocuk büyütmek sadece yemek yedirmek yada elbisesini değiştirmek değildir. Maddi problemleri de buna eklemek gerekiyor. Çünkü eğer maddi olarak güçlü değilseniz bir CD çıkarmanız zordur. Bütün bunlar kopluk yaşamama neden oluyor.

Nazik ve hassas bir sanatçısınız. Sinirlik anlarınızdan bahsedebilir misiniz?

Bana yalan söylendiğinde yada suistimal edildiğinde.

Sanat çalışmasının dışında nasıl bir çalışmanız var?

Sabahları okuyorum. Bir süre önce opera okudum. Ancak, kızımdan dolayı bir yıla yakındır çalışmıyorum. Ancak ticaret okumam olmuştur. Kürdistan'da da orta üçe kadar okudum.

Evde şarkı okuyor musunuz?

Kızıma çocuk temalı şarkılar okuyorum.

İşsiz zamanlarınızda neyle meşgul oluyorsunuz?

İşsiz olduğumda kitap okuyorum. Kitap okumayı seviyorum.

Dinleyip de üzerinizde etkili olan hangi sanatçılar var?

Kızımınla birlikte evde kaldığımız Cumartesi ve Pazar günleri Fayroz'u dinliyoruz. Çoğu zamanlarda akşam üstleri Umkulsum dinliyoruz.

İlerde sanat çalışmalarına devam konusunda niyetiniz nedir?

Bir daha kopmamayı temenni ediyorum. Şüphesiz ki çalışmalarına devam etmek istiyorum.

Okuyucularımıza ve dergimize mesajınız nedir?

Bu röportaj için çok teşekkür ediyorum. Heppinizi çok seviyorum. Şüphe yokki sizin de çok okuyucunuz var. Benim de size saygım var.

Erbil Bayan Spor Kulübü Başkanı Kafiye Rauf Sıddık: "Bayan sporculara fırsat tanınmalı"

Röportaj: Heja Gazi

Bazı düşünürler, spor yapmanın daha çok, kadınlara has olduğunu düşünüyor. Spor hayatımızın önemli bir parçası olmakla beraber, bayanlar bundan yine uzak. Acaba spor erkeklerin üstün olduğu bir saha mı? Sopor ile ilgili haberlerin etkisi nedir? Ve bunu gibi çok sayıda soruyu Erbil Bayan Spor Kulübü Başkanı Kafiye Rauf'a soruyoruz.

Erbil Spor Kulübü

2007 yılında Sopor ve Gençlik Bakanlığınca kurulan Erbil Bayan Spor Kulübü; Futbol, voleybol, hentbol, Jimnastik, halter, bisiklet ve tekvando alanlarını bünyesinde taşıyor. Rauf, başlangıçta bazı maddi sorunlar yaşadıklarını, kendilerine bir süre için yardım edildiğini ve bu sıralarda Erbil valiliğinden destek aldıklarından bahsediyor. Rauf, amaçlarının sorunları ortadan kaldıracak formüller bulmak ve kulübü başarıya ulaştırmak olduğunu ve özel bir stadiyum için yetkililerden söz aldıklarını söylüyor. Rauf, eksikliklerine rağmen Kürdistan düzeyinde futbolda iki defa birinci olduklarını ve diğer alanlarda da çok iyi dereceler aldıklarını belirtiyor.

Erbil'de bayan sporu

Kürdistan'ın durumunun her açında iyi olduğuna değinen Rauf, kızlar ve bayanlara imkan tanınması durumunda rekabetin gelişeceğini ve bunun Irak'ın geneline yayılacağını söyleyerek, daha önce elde ettikleri başarıları bu sayede yeniden elde edebileceklerini belirtti. Rauf, başarı için kadın sporcuların artmasına önem verilmesi gerektiğini ifade etti. Satrançta çok iyi dereceler elde ettiklerini belirten Rauf, şanda Irak futbol takımında 5 bayan futbolcularının oynadığını ve 6 sporcularının daha takıma çağrıldıklarını belirtti.

Kadro yetiştirmek

Spor koleji mezunu olan Rauf, 8 yıl aralıksız Süleymaniye takımının kadrosunda yer aldı. Rauf, 8 yıl spor eğitiminin yanı sıra Irak basketbol takımında da 5 yıl oynadı. 1980 yılında bayan sporunda gerilemeler yaşandığını belirten Rauf, 1990'dan sonra Irak'ta sporda gerileme yaşandığını ancak Kürdistan'da toplumsal ve mali açıdan son zamanlarda sorun kalmadığını söyledi. Rauf, sporda erkek egemenliğinin ortadan kalkmasıyla rekabetin daha da artacağına işaret etti. Kürdistan Bölgesi olimpiyat komitesini de eleştiren Rauf, sadece erkek sporculara değil bayan sporculara da öncelik tanınması gerektiğini ve bayanların uluslararası müsabakalara katılımı konusunda ihmalkârlık yapılmaması gerektiğini ifade etti.

Spor okullarına önem vermek

Spor okullarının açılmasına önem verilmesi gerektiğini ifade eden Rauf, bu sene içinde bir okul açacaklarını ve 7-20 yaş arası bayan sporcuları çeşitli spor dallarında yetiştireceklerini belirtiyor. Rauf, okulların açılmasının bayanlara çok büyük bir avantaj sağlayacağını altını çizdi.

Spor okullarının açılmasına önem verilmesi gerektiğini ifade eden Rauf, bu sene içinde bir okul açacaklarını ve 7-20 yaş arası bayan sporcuları çeşitli spor dallarında yetiştireceklerini belirtiyor.

Beyan Selman

Ölüm Oyunu

Doga yontulmuş bir tasi göğüslüyor.
Görkemiyle, benim varlığima karşı çıkar.
Geride bırakılmış bir mezar ve tel örgüler...
Agacların gövdeleri bir de üst üste yigilmiş duvarlar.
İssiz caddelerin serabi...
O sesler ki takipte susturuldular.
Kendini yitirmiş ve boyun eğmiş zaman ve buna karşı çıkan kubbeler.
öyle bir bası boşluk ki kanatlarıyla beni sessizliğe sürükleyen
Yenilmiş bir kalenin ruhu, duyguyla konuşur.
Toprağın ürünlerinden buhar yagar.
Kelimelerin külü, suyun orta yerinde
Söndürüldüler ve sessizliğe boğuldular
Ne kaldı?
Çiçekler, nehirler ve ağaclar.
Anlaşmazlığın amacında yeniden var olmak için
Ondan çıkar, onu gezer ve yanar
Anlaşmazlık tekrar etsin diye
Bilerek ve yeniden

Beyan Selman

1961`de Kerkük`te dünyaya gelen Beyan Selman, ilk ve orta öğrenimini Kerkük`te bitirir.
2004-2005`te Fransız Edebiyatı üzerine mastir yapar.
1996`da Kürtçe şiir kitabı yayımlanır.
2006`da Arapça yazılmış şiir kitabı yayımlanır.
2008`de Arapça yazılmış şiir romanı yayımlanır.
2008`de Selîm Berekat`in romanını Fransızcaya çevirmiş ve romanı Fransa`da Actec Sud yayınevinde yayımlanmıştır.
Yakın zamanda yeni romanı sevenleriyle buluşacaktır.
Kendisi Paris`te yaşamaktadır.

Hazırlayanlar:
Nejla Rehim
Sirwan Rehim

Nezend Begîxanî Başı Kesilmiş Bir Kadının Türküleri

Hey hey hey hey
Benim hikayem,
Senin hikayen de olabilir.
Benim hikayem,
Bir çiçeğin hikayesiydi.
Dünyanın bir köşesinde
Salınıp, gülümsüyordu.
Güzelliğin yandaşıydı benim hikayem.

Yıldızlarımı tek tek kırıp
Pınarlarımı kuruttular.
Hunharca bana yaklaştı
Sert ve boz rüzgar bir de hiç beklemediğim rüzgar.
Bana, erkeğe bürünüp geldi.
Bana yaklaştı
Daha da yaklaştı
Ve karşıma dikildi.
Bıçak gibi pençesiyle yüzümü avuçladı,
Kelebeklerimi boğdu,
Aydınlığının başını kesti.
Berrak kanımla hayatın ölümünü yazdı.

Birgün rüzgar esti.
Öyle bir rüzgar ki uzun pençeli ve boz...
O kadar uzun ki bir cinayetin boyu kadar
Tek suçum ise kadın olmamdı.

Hey hey hey hey
Benim hikayem,
Senin hikayen de olabilir.

Hey hey hey hey
Beyaz bir çiçektim.
Rüzgar, yağmur ve aşk
Her daim onlara yandaş oldum.
Sert ve boz rüzgar bir de hiç beklemediğim Rüzgar
Bana, erkeğe bürünüp geldi.

London, 8.3.2000
Kaynak: (Nezend Begîxanî) Sitaysh, Siir Divani, Aras
Yayınevi, Erbil 2004

Ot içinde Esir Olmak

Kerim Deshtî

Ot olduğunda, o kadar şaşırırım ki
Allahın kelami ve ot...
Ne de çok birbirine benzer.

Ben senden rica ediyorum, sen de ottan
Ey yüce ot, senden rica ediyorum
Ey Allahın sütü

Eğer seni kucaklamak istersem

Dünyadaki bütün otları toplamam lazım
Bunun için de sürekli sonbaharı düşünürüm
Ah sonbahar neden yine gelmezsin?

Eğer sen olsan
Ben artık sonbaharı bir daha göremem
Bunun için ben sonu gelmeyen bir acının içinde kıvrarırım

Eğer ben otu seversem
Sürekli peşinde olmam lazım
Sana ulaşmam için sadece bir yolu değil,
Birçok yolu denemem lazım
Bunun için de benim ebediyen yaşamam lazım

Sen ot olduğun için
Bütün ülkem baştan sona hepsi ot
Bu ülkeyi işgal edecek biri var midir?

Ceviri: Nejla Rehim
Sirwan Rehim

Dilşad Abdullah`tan birkaç kısa şiir

Kan, ilk defa haksızlığa
ugradığında
Bu kadar kırmızı akma-
mış rengi
Her haksızlık ve zulüm
karşısında
Rengin de koyulaşma-
ya başladığını söylüyor.
2.
Yolculuktan döndüğüm

zaman
Ülkemin doruk noktaları, ta uzaktan
Beni ağırlamak için görünürler.
Çok yaşlıdırlar
Ama yine de yüz delikanlıdan daha yürekli.

3.
Gözyaşı yıldızdır
Ve karanlıkta daha güzel görünür

4.
Ne Bagdat ne Tahran ne Şam ne de Ankara
Hiçbiri bahçedeki aydınlığı yasaklayamaz

5.

Agaclarda yaprakların yeşerebilmesi için,
Bana, beni sevdiğini söyle.

6.
Kendi evinde yılanı beslemektir,
siyaset.

7.
Önemli olan, bir damla kanın akmaması
Çünkü akan kanın değeri hiçbir zaman olmamıştır.

8.
Petrol, siyah altındır.
Peki, siyah altın kimin içindir?
Altını bilemem ama siyahi daima halkın payına düş-
müştür.

9.
Gece yatmadan önce
Yastığıma seslenirim: Susma, oyunu öyle birine ver ki
Daha güzel rüyaları olsun.

Ceviri: Nejla Rehim
Sirwan Rehim

Kaynak: Yüregim o yerlerdendir.
Serdem yayınevi, Süleymaniye 2009